

- Δ.Δ.Υ. (ΤΜ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ)
Κοιν.
- Γρ. Ιδ. Δημάρχου
- Αντιδ. Διοικητικού
- Γεν. Γραμματέα

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ Αριθ. Πρωτ.: 11609 Ημερομηνία: 17/04/2014 Φάκελος: 29Α-2

**Εγκύκλιος υπ' αριθμ. 14 για τη διενέργεια των εκλογών της
18^{ης} Μαΐου 2014 για την ανάδειξη**

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΤΑ
Απριλίου 2014**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΤΑ

Αριθμ. Πρωτ.: 15641/ 17.4.2014

Αριθμ. Εγκυκλίου: 14

ΑΔΑ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ.....	7
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	9
ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	9
ΕΚΛΟΓΕΣ – ΕΚΛΟΓΕΙΣ – ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ	9
1. Χρόνος διενέργειας των εκλογών	9
2. Εκλογείς και Εκλόγιμοι.....	9
2.1 Εκλογικό δικαίωμα	9
2.2 Εκλογείς.....	10
2.3 Άσκηση εκλογικού δικαιώματος.....	10
2.4 Εκλόγιμοι	11
2.4.1 Μεταδημότευση υποψηφίων.....	12
3. Κωλύματα Εκλογιμότητας.....	15
4. Ασυμβίβαστα	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	25
ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ - ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ.....	25
1. Υποψηφιότητες.....	25
1.1 Αριθμός Υποψηφίων για εκλογή δημοτικών αρχών	25
1.1.1 Για Δημοτικό Συμβούλιο	26
Α) Υποβολή υποψηφιοτήτων για το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου σε Δήμο, ο οποίος αποτελεί ενιαία εκλογική περιφέρεια	26
Β) Υποβολή υποψηφιοτήτων για το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου σε Δήμο με εκλογικές περιφέρειες	26
1.1.2 Για συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων	27
1.1.3 Για συμβούλια τοπικής κοινότητας- Εκπροσώπους τοπικής κοινότητας.....	28
1.2 Ποσόστωση υποψηφίων από κάθε φύλο.	28
2. Κατάρτιση συνδυασμών	31
2.1 Κατάρτιση Συνδυασμών Δήμων	31
2.1.1 Κατάρτιση συνδυασμών δήμων με δημοτικές κοινότητες.....	32
2.1.2 Κατάρτιση συνδυασμών δήμων με τοπικές κοινότητες.....	32
2.2 Δικαιολογητικά για τη Δήλωση Συνδυασμού	33
2.3 Υποβολή δήλωσης κατάρτισης Συνδυασμού.....	35
2.4 Συμπληρωματική δήλωση συνδυασμού	35
2.5 Παραίτηση – θάνατος υποψηφίου δημάρχου	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	38
ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ	38
1. Ανακήρυξη	38
2. Κοινοποίηση	39
3. Δικαιώματα του συνδυασμού	39
4. Υποχρεώσεις υπηρεσιών.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄.....	41

ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ.....	41
1. Γενικά	41
2. Περιεχόμενο Ψηφοδελτίων	41
3. Σταυρός προτίμησης	43
3.1 Σταυροί προτίμησης σε Δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια	43
3.2 Σταυροί προτίμησης σε Δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες	44
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	45
ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	45
Γενικά	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄.....	46
ΕΚΛΟΓΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ	46
1. Κατανομή εδρών δημοτικού συμβουλίου σε περίπτωση ανάδειξης επιτυχόντος συνδυασμού από την πρώτη Κυριακή	46
2 Κατανομή εδρών δημοτικού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια	49
3. Αντικατάσταση υποψηφίου δημάρχου πριν από την επαναληπτική εκλογή	51
4. Επανάληψη της ψηφοφορίας.....	51
5. Κατανομή εδρών του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας	54
6. Εκλογή συμβούλων τοπικών κοινοτήτων και εκπροσώπου τοπικής κοινότητας	54
7. Περιπτώσεις ισοψηφίας συνδυασμών	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄.....	57
ΤΑΚΤΙΚΟΙ-ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	57
1. Δημοτικοί Σύμβουλοι.....	57
2. Σύμβουλοι Δημοτικών Κοινοτήτων	57
3. Σύμβουλοι Τοπικών Κοινοτήτων και Εκπρόσωποι Τοπικών Κοινοτήτων .	58
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ.....	60
ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄.....	60
ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ- ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΕΚΛΟΓΗΣ.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄.....	61
ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ.....	61
1. Δικαίωμα ένστασης και περιεχόμενο αυτής	62
2. Προθεσμίες και αρμόδιο δικαστήριο	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	68
1. ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	68
2. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΩΝ	80
3. Υποδείγματα Υπεύθυνων Δηλώσεων	81
1. Για υποψηφιότητα στις δημοτικές εκλογές	81
2. Για υποψηφιότητα πολίτη κράτους- μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις δημοτικές εκλογές.....	82
4. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	84
Ν. 3852/ 2010 (Α΄ 87)	84
Ν. 3463/ 2006 (Α΄ 114)	110
ΥΑ 14587/ 10.4.2014	111

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συμμετοχή των πολιτών στην πολιτική ζωή αποτελεί προϋπόθεση για την ενίσχυση της δημοκρατίας και των θεσμών της. Η ανάδειξη δημοτικών αρχών ικανών να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών σε τοπικό επίπεδο, αποτελεί κρίσιμο γεγονός για την ουσιαστική τοπική ανάπτυξη και τη διαχείριση υπηρεσιών στην καθημερινή ζωή των πολιτών και στην ποιότητά της.

Για το λόγο αυτό, καθίσταται αναγκαία η άμεση και πλήρης ενημέρωση των ενδιαφερομένων και όλων των εμπλεκομένων στην εκλογική διαδικασία φορέων.

Με την εγκύκλιο επιχειρείται να δοθούν όλες οι απαραίτητες διευκρινίσεις, με τον κατά το δυνατόν απλούστερο και συστηματικότερο τρόπο. Αυτό καθιστά αναγκαία και την παράθεση Παραρτήματος, στο οποίο, εκτός από Πίνακα με τις κρίσιμες προθεσμίες και τη συναφή νομοθεσία, περιλαμβάνονται παραδείγματα εξαγωγής αποτελεσμάτων για πολλές περιπτώσεις πιθανών εκλογικών αναμετρήσεων.

Οι εκλογές για την ανάδειξη των αιρετών οργάνων διοίκησης των νέων Δήμων θα γίνουν την Κυριακή 18 Μαΐου 2014¹ και οι επαναληπτικές, όπου χρειαστεί, την επόμενη Κυριακή 25 Μαΐου 2014.²

Η διενέργεια των δημοτικών εκλογών θα γίνει, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, υπό τους ίδιους όρους, που διεξήχθησαν οι δημοτικές εκλογές της 7^{ης} Νοεμβρίου 2010, με την αξιοσημείωτη διαφορά ότι διενεργούνται ταυτόχρονα με την εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη των ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.³ Επιγραμματικά οι νέες ρυθμίσεις που θα εφαρμοστούν κατά τις προσεχείς δημοτικές εκλογές συνοψίζονται στα εξής:

α) Εξορθολογίζονται τα προβλεπόμενα κώλυμα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστα θέσης των αιρετών των Δήμων. Ειδικότερα, προς αυτόν το σκοπό, εισάγονται οι εξής νομοθετικές μεταβολές ως προς τις εκλογές των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.:

i) Επεκτείνεται το κώλυμα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστο στους προέδρους διοικητικών συμβουλίων δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (με εξαίρεση τα ιδρύματα) και στους διευθύνοντες και εντεταλμένους συμβούλους και υπαλλήλους των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου των Δήμων, πλην των αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

ii) Επίσης, υφίσταται κώλυμα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστο για τους διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης ή δεν έχουν εκλεγεί στα ανωτέρω αξιώματα.

β) Επιμηκύνεται κατά ένα (1) έτος η θητεία των δημοτικών αρχών, κατά συνέπεια η διάρκεια της επικείμενης δημοτικής περιόδου ορίζεται εφεξής σε πέντε (5) έτη⁴ και η εγκατάσταση των αρχών που θα εκλεγούν θα γίνει την 1η Σεπτεμβρίου 2014, ενώ η θητεία τους θα λήξει την 31^η Αυγούστου 2019⁵.

γ) Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4244/ 2014 (Α' 60) δεν έχουν δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι οι ομογενείς, οι νόμιμα διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών, και οι πολίτες χωρών ΕΖΕΣ καθώς κρίθηκαν ως αντισυμβατικές οι διατάξεις των άρθρων 14επ του ν. 3838/ 2010.⁶

1 Άρθρο 10 ν. 4239/ 2014 (Α' 43)

2 Άρθρο 33, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010

3 Άρθρο 9, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

4 Άρθρο 9, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010

5 Άρθρο 9, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010

6 ΣτΕ ολ 460/ 2013.

δ) Δεν αποτελούν εκλογικές περιφέρειες των δήμων άνω των 100.000 κατοίκων, οι δημοτικές κοινότητες του άρθρου 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010.⁷

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 3852/ 2010 οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του νόμου αυτού και του ν. 3463/ 2006 (ΚΔΚ, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων).

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 65, παρ. 5 του ν. 3852/ 2010, όπως ισχύει, από τις 17 Απριλίου 2014 και μέχρι την 31^η Αυγούστου 2014 το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.⁸

Για πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται στην παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να απευθύνεστε στους κατωτέρω υπαλλήλους της Δ/σης Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Δ/ΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ
Κων/νος Ευσταθίου	213-1364026	k.eystathiou@ypes.gr
Κίμων Σιδηρόπουλο	213-1364321	k.sidiropoulos@ypes.gr
Κώστας Γαλάνης	213-1364348	k.galanis@ypes.gr
Παρασκευή Γεωργακοπούλου	213-1364337	p.georgakopoulou@ypes.gr
Γιώργος Χρυσάφης	213-1364395	g.chrisafis@ypes.gr
Δέσποινα Νάσαινα	213-1364388	d.nasaina@ypes.gr
Σοφία Θεολογίτου	213-1364390	s.theologitou@ypes.gr
Ρένια Ντάβα	213-1364371	r.ntava@ypes.gr

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε στον ιστοτόπο του Υπουργείου Εσωτερικών: www.ypes.gr/ εκλογές/ δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, καθώς και στον ειδικό ιστοτόπο του «Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ» (ΑΔΑ:).

Σημειώνεται ότι στον ίδιο ιστοτόπο θα αναρτώνται (στην ειδική τοποθεσία «Συχνές Ερωτήσεις- Απαντήσεις») κρίσιμα θέματα για την ομαλή διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών.

⁷ Άρθρο 146, ν. 4251/ 2014 (Α' 80)

⁸ Άρθρο 1, παρ. 2 του ν. 4257/ 2014 (Α' 93), Βλ. επίσης, Άρθρο 78 του ίδιου νόμου.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΩΝ

Εκλογικές περιφέρειες: Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 25 του ν. 3852/ 2010 εκλογικές περιφέρειες αποτελούν οι δημοτικές ενότητες του κάθε δήμου, δηλαδή οι συνενούμενοι δήμοι ή κοινότητες, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3852/ 2010 (π.χ. οι εκλογικές περιφέρειες του Δήμου Αργιθέας, Νομού Καρδίτσας, είναι 3, αποτελούμενες από τους πρώην Δήμους Αχελώου και Αργιθέας και την πρώην Κοινότητα Ανατολικής Αργιθέας). Σημειώνεται ότι Δήμοι, οι οποίοι δεν προέρχονται από συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων, κατά το άρθρο 1 του ν. 3852/ 2010, αποτελούν μία ενιαία εκλογική περιφέρεια (π.χ. Δήμος Νέας Σμύρνης). Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 146, ν. 4251/ 2014 οι δημοτικές κοινότητες του άρθρου 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010 δεν αποτελούν εκλογικές περιφέρειες των δήμων άνω των 100.000 κατοίκων. Στις δημοτικές αυτές κοινότητες συνεχίζουν να εκλέγονται συμβούλια δημοτικής κοινότητας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο οικείο κεφάλαιο παρακάτω.

Μονοεδρικές, διεδρικές, τριεδρικές εκλογικές περιφέρειες: Είναι οι εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγεται ένας, δύο ή τρεις δημοτικοί σύμβουλοι, αντίστοιχα, για το οικείο δημοτικό συμβούλιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 30 του ν. 3852/ 2010 και την υπ' αριθμ. 145887/ 10.4.2014 (Β' 938) (ΑΔΑ: ΒΙΗΝΝ-ΓΦΡ) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Πληθυσμός: Για όλες τις περιπτώσεις ως πληθυσμός κάθε Δήμου ή δημοτικής ενότητας ή δημοτικής ή τοπικής κοινότητας νοείται ο πραγματικός πληθυσμός⁹ της γενικής απογραφής πληθυσμού του Κράτους της 9ης Μαΐου 2011, όπως αυτή κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 2891/ 15.3.2013 απόφαση του Προέδρου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Β' 630) και την τροποποιητική της υπ' αριθμ. ΓΠ- 192/ 18.3.2014 όμοια απόφαση (Β' 699). Σημειώνεται ότι η απογραφή του «De Facto Πληθυσμού» («Πραγματικού Πληθυσμού» κατά την έννοια που αναφέρεται στην προκήρυξη των Γενικών Απογραφών με αριθμ. 1524/Γ5-473/2011, ΦΕΚ 425/Β'/2011), αποτυπώνει τον αριθμό των ατόμων που βρέθηκαν παρόντα κατά την ημερομηνία αναφοράς της Απογραφής (9η Μαΐου 2011), σε κάθε επίπεδο διοικητικής διαίρεσης της Χώρας και μέχρι το επίπεδο του οικισμού, όπως αυτός προέκυψε από την Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2011.

Σταυροδοσία: Με τη σταυροδοσία ο πολίτης εκφράζει την προτίμησή του προς έναν ή δύο ή τρεις υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους της εκλογικής περιφέρειας, στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένος και προς έναν υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο από όλες τις υπόλοιπες εκλογικές περιφέρειες του Δήμου.

Σε δήμους που αποτελούνται από μία ενιαία εκλογική περιφέρεια, ο πολίτης εκφράζει την προτίμησή του προς έναν ή δύο ή τρεις υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους.

Επίσης, εκφράζει την προτίμησή του προς έναν ή δύο υποψηφίους δημοτικούς δημοτικής κοινότητας ή προς έναν σύμβουλο τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπο τοπικής κοινότητας του Δήμου.

Δημοτικές- Τοπικές Κοινότητες:

Α) Δημοτικές κοινότητες αποτελούν:

- Τα πρώην τοπικά διαμερίσματα,¹⁰ **εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2000 κατοίκους**. Συγκεκριμένα δημοτικές κοινότητες είναι:
 - οι ΟΤΑ που καταργήθηκαν και οι οικισμοί που προσαρτήθηκαν στους Δήμους και τις Κοινότητες, οι οποίοι συστήθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 2539/ 1997 («Πρόγραμμα Καποδίστριας») (Α' 244)
 - οι Δήμοι και οι Κοινότητες που καταργήθηκαν κατόπιν συνένωσης σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1416/ 1984 (Α' 18) και 1622/ 1986 (Α' 92)

⁹ Άρθρο 283, παρ. 12 του ν. 3852/ 2010 και άρθρο 21, παρ. 1 του ν. 4147/ 2013 (Α' 98).

¹⁰ Άρθρο 2, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

- οι Δήμοι ή οι Κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελούσια συνένωση¹¹, σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 410/ 1995, **εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2000 κατοίκους** (π.χ. σύσταση Δήμου Ωρωπού, με το πδ 210/ 2002)
- οι Δήμοι ή οι Κοινότητες που συνενώθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 3852/ 2010 και δεν αποτελούνταν από τοπικά διαμερίσματα,¹² **εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2000 κατοίκους** (π.χ. πρώην Δήμος Δάφνης και πρώην Δήμος Υμηττού)
- Τα πρώην τοπικά διαμερίσματα των νησιωτικών Δήμων,¹³ **εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 1000 κατοίκους** (π.χ. Δημοτική Κοινότητα Καλλιμασιάς του νησιωτικού Δήμου Χίου)
- Πρώην Κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη τη περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν Δήμο,¹⁴ σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3852/2010, **ανεξαρτήτως του αριθμού των κατοίκων αυτών** (π.χ. πρώην Κοινότητα Δονούσας)
- Τα δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνταν οι Δήμοι,¹⁵ που στην έδρα τους έχουν πληθυσμό άνω των 100.00 κατοίκων, σύμφωνα με το άρθρο 117 του ΚΔΚ¹⁶

Β) Τοπικές Κοινότητες αποτελούν:

- Τα πρώην τοπικά διαμερίσματα,¹⁷ **εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2000 κατοίκους**. Συγκεκριμένα, τα τοπικά διαμερίσματα είναι:
 - οι ΟΤΑ που καταργήθηκαν και οι οικισμοί που προσαρτήθηκαν στους Δήμους και τις Κοινότητες, οι οποίοι συστήθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 2539/ 1997 («Πρόγραμμα Καποδίστριας») (Α' 244)
 - οι Δήμοι και οι Κοινότητες που καταργήθηκαν κατόπιν συνένωσης σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1416/ 1984 (Α' 18) και 1622/ 1986 (Α' 92)
- οι Δήμοι ή οι Κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελούσια συνένωση¹⁸, σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 410/ 1995, **εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2000 κατοίκους**.
- οι Δήμοι ή οι Κοινότητες που συνενώθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 3852/ 2010 και δεν αποτελούνται από δημοτικές ή τοπικές κοινότητες,¹⁹ **εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2000 κατοίκους**.
- Τα πρώην τοπικά διαμερίσματα των νησιωτικών Δήμων,²⁰ **εφόσον έχουν πληθυσμό έως 1000 κατοίκους**

11 Άρθρο 2, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

12 Άρθρο 2, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

13 Άρθρο 2, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010

14 Άρθρο 2, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010

15 Άρθρο 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010

16 Τα δημοτικά διαμερίσματα των δήμων μπορούν να ανευρεθούν στα ακόλουθα ΦΕΚ: Αθηναίων (Α' 246/ 1981), Θεσσαλονίκης (Α' 74/ 1985), Πειραιά (Α' 100/ 1982), Πατρέων (Α' 154/ 1994), Ηρακλείου Κρήτης (Α' 185/ 2006), Λαρισίων (Α' 193/ 2006), και Περιστερίου (Α' 198/ 2006). Σημειώνεται ότι ο Δήμος Καλλιθέας δεν διαιρείται σε δημοτικές κοινότητες του άρθρου 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010 καθώς σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του πραγματικού (de facto) πληθυσμού έχει κάτω από 100.000 κατοίκους, και επομένως οι διατάξεις του πδ 176/ 2006 (Α' 185) παύουν να ισχύουν.

17 Άρθρο 2, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

18 Άρθρο 2, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

19 Άρθρο 2, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

20 Άρθρο 2, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΕΚΛΟΓΕΣ – ΕΚΛΟΓΕΙΣ – ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ

1. Χρόνος διενέργειας των εκλογών

Οι εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών της νέας δημοτικής περιόδου που αρχίζει την **1η Σεπτεμβρίου 2014** και λήγει την **31^η Αυγούστου 2019²¹**, θα γίνουν την **Κυριακή 18 Μαΐου 2014²²**

Στις εκλογές αυτές ψηφίζουμε για την ανάδειξη:

- δημάρχων
- δημοτικών συμβούλων
- συμβούλων δημοτικής κοινότητας
- συμβούλων τοπικής κοινότητας
- εκπροσώπων της τοπικής κοινότητας

Η ψηφοφορία θα αρχίσει την 7η πρωινή και θα λήξει την 7η βραδινή της ίδιας ημέρας²³. Σε περίπτωση επανάληψης της ψηφοφορίας, αυτή θα διεξαχθεί την επόμενη **Κυριακή 25 Μαΐου 2014**, με ίδια ώρα έναρξης και λήξης.²⁴ Σε περίπτωση που η ψηφοφορία δεν διεξαχθεί για οποιοδήποτε λόγο σε ένα Δήμο ή σε ένα ή περισσότερα εκλογικά τμήματα αυτή θα γίνει την **Τετάρτη 21 Μαΐου 2014²⁵**.

2. Εκλογείς και Εκλόγιμοι

2.1 Εκλογικό δικαίωμα

Δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές **έχουν²⁶**:

α. **όλοι οι δημότες** του Δήμου που σωρευτικά:

- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι 31.12.1996²⁷
- είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του Δήμου²⁸

21 Άρθρο 9, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010

22 Άρθρο 10, παρ. 1 του ν. 4239/ 2014

23 Άρθρο 47 του ΚΔΚ.

24 Άρθρο 33, παρ. 1 ν. 3852/10

25 Άρθρο 48 ΚΔΚ.

26 Άρθρο 10 ν. 3852/10

27 Σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010 ως προς το όριο ηλικίας για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, όπως κάθε φορά ισχύουν. Η πρώτη (1) Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γέννησης εκείνων που έχουν γεννηθεί κατά το έτος αυτό.

28 Άρθρο 10, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010. Η καθόλου διαδικασία κατάρτισης των εκλογικών καταλόγων, περιλαμβανομένης και εκείνης της καταχώρισης μεταβολών, διαγραφών, καθώς και της τακτής, ανά δίμηνο, αναθεώρησής τους, οριοθετείται στο πδ 26/ 2012 (Α' 57), που εμπεριέχει την νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών (άρθρα 7 έως και 26). Σημειώνεται ότι κατά τη ρητή πρόβλεψη του άρθρου 12 του ν. 3852/ 2010 οι εκλογικοί κατάλογοι, που ισχύουν για την εκλογή βουλευτών, ισχύουν και για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών.

β. **οι πολίτες των λοιπών 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**²⁹, οι οποίοι δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια, αλλά που σωρευτικά:

- κατοικούν στην Ελλάδα
- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, δηλαδή εφόσον έχουν γεννηθεί μέχρι 31.12.1996
- είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του Δήμου όπου κατοικούν, μέχρι τις 14 Μαρτίου 2014.

Δεν έχουν δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές εκλογές όσοι εκ των ανωτέρω έχουν στερηθεί το εκλογικό δικαίωμα³⁰, δηλαδή όσοι βρίσκονται σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση³¹ και όσοι στερήθηκαν το δικαίωμα αυτό λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης, και εφόσον η στέρηση αυτή υφίσταται κατά το χρόνο διεξαγωγής των εκλογών.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4244/ 2014 δεν έχουν δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι οι ομογενείς, οι νόμιμα διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι πολίτες χωρών της ΕΖΕΣ³², καθώς κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές οι διατάξεις των άρθρων 14επ του ν. 3838/ 2010.

2.2 Εκλογείς

Ειδικότερα, για καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις ανάδειξης δημοτικών αρχών, ψηφίζουν:

- για **Δήμαρχο** και **δημοτικούς συμβούλους: όλοι** οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του Δήμου και οι **πολίτες των λοιπών 27 κρατών-μελών** της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του Δήμου όπου κατοικούν.
- για **συμβούλους δημοτικών κοινοτήτων: μόνο** οι δημότες εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της οικείας δημοτικής κοινότητας και **οι πολίτες των λοιπών 27 κρατών-μελών** της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους της δημοτικής κοινότητας του Δήμου όπου κατοικούν.³³
- για **συμβούλους τοπικών κοινοτήτων ή εκπρόσωπο της τοπικής κοινότητας: μόνο** οι δημότες εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της τοπικής κοινότητας, και **οι πολίτες των λοιπών 27 κρατών-μελών** της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους της τοπικής κοινότητας του Δήμου όπου κατοικούν.³⁴

2.3 Άσκηση εκλογικού δικαιώματος

Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται³⁵:

- Οι κάτοικοι του εξωτερικού
- Όσοι έχουν υπερβεί το 70ο έτος της ηλικίας τους
- Όσοι διαμένουν την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από 200 χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα όπου ψηφίζουν.

Διευκρινίζεται ότι στις δημοτικές εκλογές δεν συντάσσονται ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι για τους κρατούμενους³⁶ και τους ναυτικούς.³⁷

29 Από 1.7.2013 η Κροατία εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση (βλ. υπ' αριθμ. 27237/ 4.7.2013 εγκύκλιο της Δ/νσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών)

30 Άρθρο 10, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010 και άρθρο 5 του πδ 26/ 2012

31 Άρθρα 1666 έως και 1688 ΑΚ

32 Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών αποτελούμενη από τις χώρες: Ελβετία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία.

33 Άρθρο 11, παρ. 1, δεύτερο εδάφιο του ν. 3852/ 2010

34 Άρθρο 11, παρ. 1, δεύτερο εδάφιο του ν. 3852/ 2010

35 Άρθρο 11 παρ. 2 ν. 3852/2010

Οι ετεροδημότες ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα μόνο στο Δήμο, στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι, και όχι στον τόπο διαμονής τους, όπως προκύπτει από το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3146/2003 (Α' 125)³⁸, όπως έχει κωδικοποιηθεί με το άρθρο 95 του πδ 26/ 2012.

Ειδική άδεια³⁹ για τη διευκόλυνση στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος χορηγείται από την υπηρεσία τους στους:

- Δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους
- Δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους⁴⁰
- Στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις, την ελληνική αστυνομία και το λιμενικό σώμα
- Υπαλλήλους Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης⁴¹, ΝΠΔΔ, τραπεζών (του Δημόσιου Τομέα) και δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας,

εφόσον την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στο Δήμο, όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα.

Ανάλογη άδεια είναι δυνατό να λάβει και το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα⁴², εφόσον εκδοθεί σχετική απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.⁴³

2.4 Εκλόγιμοι

α. Για το αξίωμα του *Δημάρχου* έχουν δικαίωμα να εκλεγούν όλοι οι Έλληνες πολίτες που είναι **δημότες** του Δήμου, έχουν την **ικανότητα του εκλέγειν**⁴⁴ και έχουν συμπληρώσει το **21ο** έτος της ηλικίας τους⁴⁵ κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών, δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι τις 17.5.1993.

β. Για το αξίωμα του *δημοτικού συμβούλου*, έχουν δικαίωμα να εκλεγούν:

- όλοι οι Έλληνες πολίτες που είναι **δημότες του Δήμου**, έχουν την **ικανότητα του εκλέγειν** και έχουν συμπληρώσει το **18ο** έτος της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών,⁴⁶ δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι 17.5.1996
- οι **πολίτες των λοιπών 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, οι οποίοι α) έχουν την ικανότητα του εκλέγειν, β) έχουν συμπληρώσει το **18^ο** έτος

36 Σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν 2776/1999, Α' 291) οι κρατούμενοι ψηφίζουν μόνο κατά τις βουλευτικές εκλογές και τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων ευρωβουλευτών.

37 Σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 10 του ν. 2623/1998 (Α' 139), όπως αυτές έχουν κωδικοποιηθεί στο άρθρο 27, παρ. 7 του πδ 26/ 2012 οι ναυτικοί ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα στις βουλευτικές εκλογές, στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στα δημοψηφίσματα.

38 Άρθρο 2, παρ. 1 του ν. 3146/ 2003: «Οι εκλογείς που διαμένουν σε δήμο ή κοινότητα άλλης εκλογικής περιφέρειας από εκείνη, στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένοι, αποκαλούνται στο εξής «ετεροδημότες» και μπορούν να ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα κατά τις γενικές βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα δημοψηφίσματα, στον τόπο διαμονής τους».

39 Άρθρο 11 παρ. 3 ν. 3852/10

40 Σύμφωνα με το άρθρο 9 του πδ 210/1992 (Α' 99) οι υπάλληλοι του Πυροσβεστικού Σώματος είναι δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι.

41 Δηλαδή τους υπαλλήλους των Δήμων, των Δημοτικών Ιδρυμάτων και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου αυτών, καθώς και των Συνδέσμων Δήμων.

42 Σ' αυτές ανήκουν οι δημοτικές επιχειρήσεις.

43 Άρθρο 11 παρ. 3 ν. 3852/10

44 Βλ. ανωτέρω στην ενότητα 2.1.

45 Σύμφωνα με το άρθρο 29, παρ. 2 του πδ 26/ 2012, η ηλικία αποδεικνύεται από την εγγραφή στο Μητρώο αρρένων ή το δημοτολόγιο του δήμου. Αν για τη συμπλήρωση της ηλικίας, πρέπει να βεβαιωθεί εκτός του έτος και η ημερομηνία γέννησως, αυτή αποδεικνύεται μόνο με τη ληξιαρχική πράξη γέννησης.

46 Άρθρο 13, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010

της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών,⁴⁷ δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι 17.5.1996, και γ) δεν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση έκπτωσης του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους- μέλους καταγωγής τους.

γ. Για το αξίωμα του *συμβούλου δημοτικής κοινότητας* και του *συμβούλου τοπικής κοινότητας* έχουν δικαίωμα να εκλεγούν:

- όλοι οι Έλληνες πολίτες που είναι **δημότες του Δήμου**, έχουν την **ικανότητα του εκλέγειν**, έχουν συμπληρώσει το **18ο** έτος της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών,⁴⁸ δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι 17.5.1996
- οι **πολίτες των λοιπών 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, οι οποίοι α) έχουν την ικανότητα του εκλέγειν, β) έχουν συμπληρώσει το **18^ο** έτος της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών,⁴⁹ δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι 17.5.1996, γ) δεν έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση έκπτωσης του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους- μέλους καταγωγής τους

δ. Για το αξίωμα του *εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας* έχουν δικαίωμα να εκλεγούν όλοι οι **δημότες του οικείου Δήμου**, οι οποίοι α) έχουν την **ικανότητα του εκλέγειν** και β) έχουν συμπληρώσει το **18ο** έτος της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών, δηλαδή έχουν γεννηθεί μέχρι 17.5.1996⁵⁰

2.4.1 Μεταδημότευση υποψηφίων

A. Στους υποψήφιους **δημάρχους, δημοτικούς συμβούλους ή συμβούλους δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπροσώπους τοπικής κοινότητας που δεν είναι δημότες του Δήμου**, όπου ενδιαφέρονται να εκλεγούν, δίδεται η δυνατότητα μεταδημότευσης προκειμένου να θέσουν υποψηφιότητα σε αυτόν. Έτσι, όσοι επιθυμούν να είναι υποψήφιοι:

- στους Δήμους των νομών Αττικής⁵¹ και Θεσσαλονίκης (πχ. εγγεγραμμένος στο δημοτολόγιο του Δήμου Ηγουμενίτσας μπορεί να μεταδημοτεύσει στο Δήμο Δάφνης-Υμηττού, εφόσον θέσει υποψηφιότητα σε κάποιο από τα αιρετά αξιώματα του δήμου αυτού),
- σε οποιοδήποτε Δήμο νομού, εφόσον **σήμερα είναι** γραμμένοι σε δημοτολόγιο ή Μητρώο Αρρένων ή εκλογικό κατάλογο οποιουδήποτε άλλου Δήμου του ίδιου νομού (πχ εγγεγραμμένος στο δημοτολόγιο του Δήμου Ηγουμενίτσας μπορεί να μεταδημοτεύσει στο Δήμο Φιλιατών, εφόσον θέσει υποψηφιότητα σε κάποια από τα αιρετά αξιώματα του δήμου αυτού)
- σε οποιοδήποτε Δήμο νομού, εφόσον κατά το παρελθόν **ήταν** γραμμένοι σε Μητρώο Αρρένων ή δημοτολόγιο ή εκλογικό κατάλογο οποιουδήποτε άλλου Δήμου του ίδιου νομού (πχ εγγεγραμμένος παλαιότερα στο δημοτολόγιο του Δήμου Ηγουμενίτσας, και τώρα εγγεγραμμένος στο δημοτολόγιο του Δήμου Θεσσαλονίκης, μπορεί να μεταδημοτεύσει, στο Δήμο Φιλιατών, εφόσον θέσει υποψηφιότητα σε κάποια από τα αιρετά αξιώματα του δήμου αυτού),

δεν απαιτείται να έχουν διετή διαμονή στους Δήμους αυτούς.⁵²

47 Άρθρο 13, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010

48 Άρθρο 13, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010

49 Άρθρο 13, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010

50 Άρθρο 13, παρ. 1 του ν. 3852/ 2010

51 Δηλαδή όλη η σημερινή Περιφέρεια Αττικής

52 Άρθρο 16 του ΚΔΚ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 22, παρ. 1 του Ν. 3536/ 2007 (Α' 42), σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παρ. 5 του Ν. 3852/ 2010

Όσοι ενδιαφέρονται να θέσουν υποψηφιότητα στους ανωτέρω Δήμους οφείλουν να υποβάλουν σε αυτούς αίτηση για μεταδημότευση από την **1^η Απριλίου 2014**⁵³ μέχρι και την προηγούμενη της λήξης της προθεσμίας κατάθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών, δηλ. μέχρι την **26^η Απριλίου 2014**.⁵⁴

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη μεταδημότευση των υποψηφίων είναι τα εξής:

1. Αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία κατατίθεται στο Δήμο όπου επιθυμεί να μεταδημοτεύσει.⁵⁵ Στην αίτηση αυτή πρέπει να δηλώσει ρητά ότι θα θέσει υποψηφιότητα στο συγκεκριμένο Δήμο και για το λόγο αυτό ζητά την εγγραφή του στο δημοτολόγιο του.
- 2 α. Πιστοποιητικό περί εγγραφής του στο δημοτολόγιο του Δήμου από όπου μεταδημοτεύει, για όποιον θέτει υποψηφιότητα στους Δήμους των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης ή
 - β. Πιστοποιητικό ή βεβαίωση του Δήμου του νομού, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο Δήμος όπου επιθυμεί να θέσει υποψηφιότητα, ότι ο συγκεκριμένος υποψήφιος είναι ή ήταν γραμμένος στα δημοτολόγια ή Μητρώα Αρρένων.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι η διαδικασία μεταδημότευσης μπορεί να διενεργηθεί και μέσω ΚΕΠ.⁵⁶

Οι Δήμοι υποχρεούνται να προβούν άμεσα, και πάντως όχι πέραν της 26^{ης} Απριλίου 2014, στη μεταδημότευση και να εκδώσουν το πιστοποιητικό εγγραφής. Εφόσον αυτός που μεταδημότευσε δεν **ανακηρυχθεί υποψήφιος**, η απόφαση μεταδημότευσης παύει να ισχύει μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την ανακήρυξη των συνδυασμών και των υποψηφίων, δηλαδή μετά την 3^η Αυγούστου 2014. Η απώλεια της δημοτικότητας επέρχεται αυτοδικαίως, και ως εκ τούτου η σχετική απόφαση έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα, ως προς τη μη πλήρωση της προϋπόθεσης ανακήρυξης του μεταδημοτεύσαντος, ως υποψηφίου. Εφιστάται η προσοχή ότι σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή στην περίπτωση που ο μεταδημοτεύσας **ανακηρυχθεί υποψήφιος** (σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 3852/ 2010), **και ανεξάρτητα από το αν εκλεγεί ή όχι στο αξίωμα για το οποίο έθεσε υποψηφιότητα, καθίσταται πλέον δημότης του νέου Δήμου στον οποίο μεταδημότευσε.**

Όσοι υποψήφιοι μεταδημοτεύσουν με τη διαδικασία αυτή δεν θα μπορούν να ψηφίσουν στο νέο Δήμο, όπου θέτουν υποψηφιότητα, επειδή η διαδικασία της μεταδημότευσης διενεργείται μετά την **14^η Μαρτίου 2014**⁵⁷ που είναι η τελευταία ημέρα της Α' αναθεώρησης των εκλογικών καταλόγων, στους οποίους έχουν περιληφθεί όλες οι μεταβολές (μεταδημοτεύσεις κλπ.) που έγιναν μέχρι την ημερομηνία αυτή και βάσει των οποίων θα διενεργηθούν οι εκλογές της 18^{ης} Μαΐου 2014.⁵⁸ Εννοείται ότι οι υποψήφιοι αυτού μπορούν να ψηφίσουν για την ανάδειξη των νέων δημοτικών αρχών στο Δήμο όπου ήταν δημότες μέχρι την 14η Μαρτίου 2014.

Β. Στους υποψήφιους δημάρχους, δημοτικούς συμβούλους ή συμβούλους δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπροσώπους τοπικής κοινότητας που ενδιαφέρονται να θέσουν υποψηφιότητα σε δήμους άλλων νομών, εκτός δηλ. των

53 Άρθρο 16 του ΚΔΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παρ. 5 του Ν. 3852/ 2010

54 Σύμφωνα με το άρθρο 41 του ΚΔΚ στις προθεσμίες που ορίζονται κατά τη διαδικασία εκλογής των δημοτικών αρχών δεν υπολογίζεται η μέρα της ψηφοφορίας. Η προθεσμία λήγει μόλις παρέλθει και η τελευταία ημέρα της, έστω και αν είναι ημέρα αργίας.

55 Άρθρο 10, παρ. 5 του ν. 3852/ 2010

56 Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. οικ. 10784/ 14.3.2014 (Β' 718) κοινή απόφαση Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΑΔΑ: ΒΙΞΡΝ-ΚΦ9)

57 Άρθρο 16 ν. 4242/ 2014 (Α' 50)

58 ΣτΕ 1071/ 2008

περιλαμβανομένων στην ενότητα Α περιπτώσεων, δίδεται η δυνατότητα μεταδημότευσης, σύμφωνα με την κείμενη περί μεταδημότευσης⁵⁹ νομοθεσία, στο δήμου όπου:

- B1. διαμένουν τουλάχιστον επί μία διετία, ή
- B2. είναι δημότης ο άλλος σύζυγος, ή
- B3. ήταν δημότες πριν από το γάμο, σε περίπτωση λύσης αυτού, ή
- B4. ήταν αρχικά δημότες οι ίδιοι ή οι γονείς τους. Αυτή η δυνατότητα όμως παρέχεται για μία και μόνο φορά

Σε αυτές τις περιπτώσεις η μεταδημότευση πρέπει να διενεργηθεί τουλάχιστον μέχρι την προηγούμενη της κατάθεσης στο αρμόδιο Πρωτοδικείο της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών, δηλ. μέχρι την **26^η Απριλίου 2014**.

Σε όσες, όμως, περιπτώσεις η διαδικασία της μεταδημότευσης περαιωθεί μετά την **14^η Μαρτίου 2014**⁶⁰ που είναι η τελευταία ημέρα της Α' αναθεώρησης των εκλογικών καταλόγων, στους οποίους θα έχουν περιληφθεί όλες οι μεταβολές (μεταδημοτεύσεις κλπ.) που έγιναν μέχρι την ημερομηνία αυτή και βάσει των οποίων θα διενεργηθούν οι εκλογές της 18^{ης} Μαΐου 2014, ο υποψήφιος δεν θα μπορεί να ψηφίσει στο Δήμο, όπου θέτει υποψηφιότητα.⁶¹ Εννοείται ότι μπορεί να ψηφίσει για την ανάδειξη των νέων δημοτικών αρχών στο Δήμο όπου ήταν δημότης μέχρι την 14η Μαρτίου 2014.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη μεταδημότευση της ενότητας αυτής είναι τα εξής:

1. Αίτηση του ενδιαφερομένου, η οποία κατατίθεται στο Δήμο όπου επιθυμεί να μεταδημοτεύσει, και εγγράφεται στο δημοτολόγιο του.⁶²
2. Πιστοποιητικό περί της εγγραφής του στο δημοτολόγιο του Δήμου, **από** τον οποίο επιθυμεί να μεταδημοτεύσει και
3. **α. Βεβαίωση** του Δημάρχου περί της διεισδυτικής μόνιμης εγκατάστασης (περίπτωση Β1). Σημειώνεται ότι η βεβαίωση του Δημάρχου περί της διεισδυτικής μόνιμης εγκατάστασης διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 279 του ΚΔΚ. Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, κατοικία είναι ο τόπος όπου το πρόσωπο έχει την κύρια και μόνιμη εγκατάστασή του, ο τόπος δηλαδή που έχει καταστεί, σύμφωνα με τη βούλησή του, το σταθερό κέντρο των βιοτικών του εν γένει σχέσεων. Ειδικότερα, ως κύρια και μόνιμη εγκατάσταση θεωρείται ο τόπος της οικογενειακής εγκατάστασης, ο οποίος έχει το στοιχείο της σταθερότητας, ενώ δεν αποκλείεται η άσκηση επαγγέλματος σε άλλο τόπο⁶³ ή
 - β. Πιστοποιητικό** περί της εγγραφής του άλλου συζύγου στο δημοτολόγιο του Δήμου που επιθυμεί να μεταδημοτεύσει (περίπτωση Β2) ή
 - γ. Πιστοποιητικό** περί της εγγραφής του πριν το γάμο, σε περίπτωση λύσης αυτού, στο δημοτολόγιο του Δήμου που επιθυμεί να μεταδημοτεύσει (περίπτωση Β3) ή
 - δ. Πιστοποιητικό** περί της εγγραφής αρχικά του ίδιου ή των γονέων του στο δημοτολόγιο του Δήμου όπου επιθυμεί να μεταδημοτεύσει. Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται επιπλέον υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου, στην οποία δηλώνεται ότι κάνει χρήση αυτού του δικαιώματος μία μόνο φορά (περίπτωση Β4).

Επισημαίνεται, επίσης, ότι η διαδικασία μεταδημότευσης μπορεί να διενεργηθεί και μέσω ΚΕΠ.⁶⁴

Ευνόητο είναι ότι εάν κάποιος μεταδημοτεύσει με τη διαδικασία της περίπτωσης αυτής μπορεί, ακολούθως, να μεταδημοτεύσει και με τη διαδικασία της περίπτωσης Α', πχ εγγεγραμμένος στο δημοτολόγιο του Δήμου Θεσσαλονίκης μπορεί να μεταδημοτεύσει στο Δήμο Ηγουμενίτσας, εφόσον αποδείξει διετή μόνιμη κατοικία στο δήμο (περίπτωση Β') και κατόπιν

59 Άρθρο 15, παρ. 7 και 8 του ΚΔΚ.

60 Άρθρο 16 ν. 4242/ 2014 (Α' 50)

61 ΣτΕ 1071/ 2008

62 Άρθρο 10, παρ. 5 του ν. 3852/ 2010

63 ΣτΕ 1865, 2312/2002, 5006/96 κ.ά.

64 Σχετ. η υπ' αριθμ. 6297/ 3.4.2006 Απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης (Β' 415)

και η υπ' αριθμ. ΔΙΑΔΠ/ Α1/13190/ 1.7.2002 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης (Β' 896)

να μεταδημοτεύσει στο Δήμο Φιλιατών, εφόσον θέσει υποψηφιότητα σε κάποια από τα αιρετά αξιώματα του δήμου αυτού (περίπτωση Α').

Σημειώνεται ότι δεν νοείται οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες διαδικασίες μεταδημοτέυσης υποψηφίου πολίτη των λοιπών 27 κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθόσον αυτός εγγράφεται μέχρι ορισμένη ημερομηνία (την 14.3.2014, για τις επικείμενες δημοτικές εκλογές) στο Δήμο όπου κατοικεί⁶⁵.

3. Κωλύματα Εκλογιμότητας

Οι αιρετοί των δήμων δεν πρέπει να αποδέχονται καθήκοντα ή έργα που συνιστούν κώλυμα εκλογιμότητας ή ασυμβίβαστα για τη θέση του αιρετού. Ο δικαιολογητικός λόγος που επιβάλλει τη θέσπιση κωλύματος είναι η προστασία του δημοσίου συμφέροντος από τον ψυχολογικό επηρεασμό που είναι δυνατόν να ασκήσουν στο εκλογικό σώμα πρόσωπα τα οποία κατέχουν δημόσια θέση και η αποφυγή της προπαρασκευής, με τον τρόπο αυτό, της σταδιοδρομίας τους ως δημοτικών αρχόντων.⁶⁶

Κώλυμα εκλογιμότητας υπάρχει πριν από την εκλογή και αναδεικνύεται κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων, ενώ, αν εξακολουθεί να υφίσταται και μετά την εκλογή και κατά την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, καθίσταται ασυμβίβαστο, οπότε και επιφέρει, στην τελευταία αυτή περίπτωση, την αυτοδίκαιη έκπτωση του δημοτικού άρχοντα από το αξίωμά του.⁶⁷

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3852/ 2010 καταλαμβάνονται από: α) σχετικό κώλυμα εκλογιμότητας, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξη τους ως υποψηφίων, τα πρόσωπα των περιπτώσεων α) έως και δ) της παρ. 1 και β) τοπικό μεν αλλά απόλυτο κώλυμα εκλογιμότητας (που δεν αίρεται με την παραίτηση από την κρίσιμη ιδιότητα) για την εκλογική περιφέρεια που υπηρέτησαν ή σε όποια εκλογική περιφέρεια εκτεινόταν η τοπική αρμοδιότητα τους, μέσα στους τελευταίους δεκαοκτώ μήνες πριν από τη διενέργεια των εκλογών, τα πρόσωπα των περιπτώσεων ε) και στ) της παρ. 1.⁶⁸

Επομένως, κρίσιμος χρόνος συνδρομής ή μη των κωλυμάτων εκλογιμότητας είναι για μεν τις περιπτώσεις α) έως και δ) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3852/ 2010 εκείνος της ανακήρυξης των υποψηφίων, ενώ για τις περιπτώσεις ε) και στ) της ίδιας παραγράφου όλο το δεκαοκτάμηνο πριν τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

Επειδή οι διατάξεις αυτές εισάγουν περιορισμό του δημόσιου πολιτικού δικαιώματος του εκλέγεσθαι σε θέσεις οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ερμηνευτέες στενώς.⁶⁹

Επισημαίνεται ότι η συνταγματική διάταξη (του άρθρου 56), ορίζοντας κατά τρόπο πλήρη και περιοριστικό τα κωλύματα εκλογιμότητας των βουλευτών, είναι **ειδική** διάταξη εξαιρετικού χαρακτήρα και δεν είναι, για το λόγο αυτό, δυνατό να τύχει ανάλογης εφαρμογής και στις εκλογές για την ανάδειξη των αιρετών οργάνων των Ο.Τ.Α..⁷⁰

Τέλος, σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν. 3421/ 2005 (Α' 302) όσοι υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις για εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, εφόσον υποβάλλουν υποψηφιότητα για την εκλογή τους ως **δημάρχων**, απολύονται προσωρινά από αυτές την επομένη της ημερομηνίας επίδοσης της πρότασης υποψηφιότητας στον πρόεδρο του πρωτοδικείου και αναβάλλεται η εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων.

65 Βλ. υπ' αριθμ. 47412/ 25.11.2013 (ΑΔΑ: ΒΑ1ΤΝ-ΑΥ3) εγκύκλιο της Δ/νσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών

66 Βλ. ΣτΕ 117/ 2004

67 Πρβλ. ΣτΕ 1557/2004, 1902/2002

68 ΑΕΔ 12/ 2004

69 ΣτΕ 3323/ 2003

70 ΣτΕ 2166/ 2004

1. Έτσι **δεν μπορούν να εκλεγούν** στα αξιώματα των δημοτικών αρχών:

- i. **Οι δικαστικοί λειτουργοί**⁷¹, όσοι, δηλαδή, εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 33 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/ 1988, Α' 35)⁷². Είναι προφανές ότι το κώλυμα εκλογιμότητας δεν καταλαμβάνει τους δικαστικούς υπαλλήλους, οι οποίοι δεν είναι δικαστικοί λειτουργοί και οι οποίοι διέπονται, από πλευράς υπηρεσιακής κατάστασης, από αυτοτελή Κώδικα (Κύρωση Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων, κυρωτ. ν. 2812/ 2000, Α' 67)⁷³
- ii. **Οι αξιωματικοί** των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας:
- Υπό το δεδομένο ότι είναι διακριτή η υπηρεσιακή κατάσταση των μονίμων αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, (ν. 2439/ 1996, Α' 219) έναντι εκείνης των μονίμων ανθυπασπιστών και υπαξιωματικών (νδ 445/ 1974, Α' 160), δεν καταλαμβάνονται από το κώλυμα αυτό οι ανθυπασπιστές και υπαξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων. Δεν έχουν κώλυμα εκλογιμότητας οι δόκιμοι έφεδροι αξιωματικοί και οι οπλίτες των ενόπλων δυνάμεων (στρατεύσιμοι, μόνιμοι, εθελοντές, επαγγελματίες και βραχείας ανακατάταξης).⁷⁴
 - Ως αξιωματικοί της Ελληνικής Αστυνομίας θεωρούνται οι κατέχοντες βαθμό υπαστυνόμου Β' και άνω.⁷⁵ Οι συνοριακοί φύλακες και οι ειδικό φρουροί αποτελούν ιδιαίτερες κατηγορίες προσωπικού, που διέπονται, αντιστοίχως, από τις διατάξεις του ν. 2622/ 1998 (Α' 138) και του άρθρου 9 του ν. 2734/ 1999 (Α' 161), όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, και δεν καταλαμβάνονται από το κώλυμα αυτό.
 - Δεν εμπίπτουν στην έννοια των αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος⁷⁶ οι πυρονόμοι, οι αρχιπυροσβέστες και οι πυροσβέστες.
 - Όσον αφορά το Λιμενικό Σώμα- Ελληνική Ακτοφυλακή το κώλυμα καταλαμβάνει τους βαθμοφόρους αυτού από το βαθμό του σημαιοφόρου και άνω. Δεν εμπίπτουν επομένως σε αυτό οι ανθυπασπιστές, οι υπαξιωματικοί και οι λιμενοφύλακες.
- iii. **Οι θρησκευτικοί λειτουργοί** των γνωστών θρησκειών. Ως «γνωστή θρησκεία» θα πρέπει να θεωρηθεί στο πλαίσιο του άρθρου 13, παρ. 2 του Συντάγματος κάθε θρησκεία, εφόσον οι τελετές της δεν είναι κρυφές, τα δόγματα και οι αρχές της δεν είναι απόκρυφες και μυστικές, αλλά φανερές σε όλους και ως εκ τούτου γνωστές.⁷⁷

71 Στους δικαστικούς λειτουργούς δεν ανήκουν οι ιατροδικαστές (άρθρο 33, ν. 1756/1988, Α' 35), ούτε οι άμισθοι ή έμισθοι υποθηκοφύλακες (άρθρο 92 Σ). Αναφορικά με τους άμισθους υποθηκοφύλακες βλ. υπ' αριθμ. 3/ 1999 Γνωμοδότηση Εισαγγελέα Αρείου Πάγου

72 α) Ο πρόεδρος, οι αντιπρόεδροι, σύμβουλοι, πάρεδροι, εισηγητές και δόκιμοι εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας.

β) Ο Πρόεδρος, ο Εισαγγελέας, οι αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου, οι αρεοπαγίτες και αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου, οι πρόεδροι και εισαγγελείς εφετών οι εφέτες και αντεισαγγελείς εφετών, οι πρόεδροι και εισαγγελείς πρωτοδικών, οι πρωτοδικές και αντεισαγγελείς πρωτοδικών, οι πάρεδροι πρωτοδικείων και πάρεδροι εισαγγελίας, οι ειρηνοδίκες, πταισματοδίκες και δόκιμοι ειρηνοδίκες.

γ) Ο Πρόεδρος, ο γενικός επίτροπος της Επικρατείας, οι αντιπρόεδροι, σύμβουλοι, αντεπίτροποι, πάρεδροι, εισηγητές και δόκιμοι εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

δ) Ο γενικός επίτροπος, ο επίτροπος και οι αντεπίτροποι της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, οι πρόεδροι εφετών, εφέτες, πρόεδροι πρωτοδικών, πρωτοδικές και πάρεδροι πρωτοδικείων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

73 Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κυρωτ. ν. 2812/ 2000 (Α' 67) δικαστικοί υπάλληλοι είναι οι υπάλληλοι της γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και των εισαγγελιών τους, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, οι υπάλληλοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της υπηρεσίας του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, οι υπάλληλοι των εμμίσθων υποθηκοφυλακείων, καθώς και οι υπάλληλοι των Κτηματολογικών Γραφείων Ρόδου και Κω -Λέρου.

74 Γν ΝΣΚ 201/ 1996

75 Άρθρο 20, παρ. 1 του ν. 2800/ 2000 (Α' 41). Σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ο δόκιμος υπαστυνόμος δεν αποτελεί βαθμό της ιεραρχικής κλίμακας.

76 Το οποίο ανήκει στα Σώματα Ασφαλείας, κατά άρθρο 1 του ν. 3511/ 2006 (Α' 258).

77 Για τη συνταγματικότητα της διάταξης, βλ. ΣτΕ 2661/ 1996

- iv. **Οι γενικοί γραμματείς Δήμων και οι υπάλληλοι** Δήμων όπου *υπηρετούν*⁷⁸ με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, δηλαδή ως μόνιμοι, ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου.⁷⁹ Το κώλυμα αυτό δεν υφίσταται για τους δικηγόρους του Δήμου, αφού συνδέονται, ρητώς, με σχέση έμμισθης εντολής.⁸⁰ Όμως, το κώλυμα αυτό, παρόλο που δεν εισάγεται ρητά με τις διατάξεις του ν. 3852/ 2010, υφίσταται προκειμένου για τους, μετακλητούς υπαλλήλους, δηλαδή ειδικούς συμβούλους, επιστημονικούς συνεργάτες και τους ειδικούς συνεργάτες του Δημάρχου, του άρθρου 163 του ν. 3584/ 2007, όπως ισχύει, διότι έχει κριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας⁸¹ ότι προέχει η προστασία του δημοσίου συμφέροντος από τον ψυχολογικό επηρεασμό που είναι δυνατόν να ασκήσουν στο εκλογικό σώμα λόγω της θέσης που κατέχουν στο Δήμο, καθώς και η αποφυγή της προπαρασκευής με τον τρόπο αυτό της σταδιοδρομίας τους ως δημοτικών αρχόντων.
- v. **Ο συμπαραστάτης του δημότη και του πολίτη**, εφόσον επιθυμεί να θέσει υποψηφιότητα στο δήμο όπου υπηρετεί.
- vi. **Οι Πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με εξαίρεση τα ιδρύματα, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί.** Η αναφορά στους «αιρετούς» στη διάταξη αυτή ανατρέχει στους αιρετούς του δήμου, οι οποίοι ορίζονται στη διοίκηση του δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 240 ΚΔΚ.
- vii. **Οι υπάλληλοι των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ιδρυμάτων** των Δήμων, όπου υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας⁸². Στους ανωτέρω συμπεριλαμβάνονται και οι υπάλληλοι των Συνδέσμων, στους οποίους συμμετέχει ο Δήμος, αφού χαρακτηρίζονται και αυτοί ως ΝΠΔΔ⁸³.
- viii. **Διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι και υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου,⁸⁴ πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι δήμοι, στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα.** Η συμμετοχή του δήμου σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, εφόσον δεν ορίζεται ρητώς, στην διάταξη, νοείται η καθιονδήποτε τρόπο συμμετοχή είτε ως μέτοχος είτε ως εταίρος.

Τα πρόσωπα των παραπάνω κατηγοριών μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα εφόσον παραιτηθούν από τη θέση τους μετά την κατάθεση της δήλωσης του συνδυασμού στο Πρωτοδικείο και **πριν** την ανακήρυξη των υποψηφίων, δηλαδή μέχρι τη 12^η ώρα βραδινή της **2^{ης} Μαΐου 2014**. Σημειώνεται ότι δεν παρέχεται δυνατότητα παραίτησης στους θρησκευτικούς λειτουργούς, κι επομένως, δεν μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα σε αιρετό αξίωμα Δήμου⁸⁵.

Σημειώνεται ότι προβλέπεται ειδική διαδικασία για την υποβολή της παραίτησης⁸⁶. Επομένως, **η υποβολή υποψηφιότητας αυτή καθεαυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση**.

78 Σημειώνεται ότι το κώλυμα αυτό ισχύει για όλους τους υπαλλήλους που υπηρετούν, είτε κατέχουν οργανική θέση είτε είναι αποσπασμένοι. Το κώλυμα παύει να υπάρχει, εφόσον η απόσπαση ανακληθεί πριν την ανακήρυξη των υποψηφίων.

79 Για τους συμβασιούχους μίσθωσης έργου βλ. παρακάτω στην παρ. 2 ii.

80 Άρθρο 165 Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (κυρωτ. ν. 3584/ 2007, Α' 143)

81 ΣτΕ 117/2004.

82 Βλ. προηγούμενη περίπτωση iv.

83 Άρθρο 245, παρ. 1 ΚΔΚ

84 Για τις κατηγορίες υπαλλήλων που εμπíπτουν στο κώλυμα αυτό, βλ. γν 116/ 2014 του ΝΣΚ

85 Άρθρο 14, παρ. 7, τελευταίο εδάφιο του ν. 3852/ 2010

86 Η παραίτηση επιδίδεται, αποκλειστικώς, με δικαστικό επιμελητή στον Πρόεδρο Πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή από την επίδοσή της και δεν μπορεί να ανακληθεί. Η σχετική πράξη αποδοχής της παραίτησης από την αρμόδια αρχή της οργανικής θέσης του παραιτούμενου, έχει, κατ' ακολουθία, διαπιστωτικό χαρακτήρα. Ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων που

Επιπρόσθετα, οι δικαστικοί λειτουργοί και οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας δεν πρέπει να έχουν υπηρετήσει στα διοικητικά όρια του δήμου, όπου θα θέσουν υποψηφιότητα εικοσιτέσσερις (24) μήνες πριν την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων (δηλαδή, δεν πρέπει να έχουν υπηρετήσει μετά τις 2.5.2012). Το συμπληρωματικό αυτό κώλυμα εισάγει με τρόπο γενικό και αντικειμενικό, θεμιτό περιορισμό του δικαιώματος της ελεύθερης συμμετοχής στην πολιτική ζωή της χώρας, δηλαδή ανεκτή διάκριση σε βάρος των περί των πρόκειται προσώπων και ως εκ τούτου δεν αντιφάσκει προς τα άρθρα 4, παρ. 1 και 5, παρ. 1 και 2 του Συντάγματος.⁸⁷

Οι τακτικοί υπάλληλοι, με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, των δήμων, των νηδδ και ιδρυμάτων αυτών, υπάλληλοι νηιδ, πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι δήμοι, στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα, που παραιτούνται υποχρεωτικά από την υπηρεσία τους για να ανακηρυχθούν υποψήφιοι, εάν δεν εκλεγούν, επανέρχονται στην ενεργό υπηρεσία μετά την περάτωση της διαδικασίας ανακήρυξης των εκλεγομένων και σε περίπτωση που εκλεγούν επανέρχονται μετά τη λήξη της θητείας τους.⁸⁸ Η επάνοδος στην υπηρεσία και στη θέση από την οποία παραιτήθηκαν συντελείται αυτοδικαίως, δια μόνης της υποβολής σχετικής αίτησης. Η αίτηση προς επάνοδο του παραιτηθέντος και μη εκλεγέντος υποψηφίου υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία ανακήρυξης των επιτυχόντων από το αρμόδιο δικαστήριο.

Επισημαίνεται ότι για τους δικαστικούς λειτουργούς μπορεί να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 39 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, περί αναδιορισμού των δικαστικών λειτουργών.

- ix. Υπάλληλοι με οποιαδήποτε σχέση εργασίας του Δημοσίου, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο, με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, στους δήμους στα διοικητικά όρια των οποίων άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης, μέσα στο δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών. Στη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν υπάγονται οι διευθυντές σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι διευθυντές τμημάτων, μονάδων, κλινικών και εργαστηρίων ιατρικής υπηρεσίας του Ε.Σ.Υ..**

Το σχετικό κώλυμα εκλογιμότητας εκτείνεται σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες που περιλαμβάνονται στην εδαφική περιφέρεια την οποία κατά το νόμο εκτείνεται η αρμοδιότητα του υπαλλήλου και αποβλέπει (το κώλυμα) στην αποτροπή της προπαρασκευής της πολιτικής σταδιοδρομίας των υπαλλήλων που εμπίπτουν στις διατάξεις αυτές με εκμετάλλευση, με τον τρόπο αυτό, της θέσεώς τους αλλά και στην αποτροπή του επηρεασμού της λαϊκής βούλησης και περαιτέρω της εκλογικής προτίμησης των ψηφοφόρων σε στενό μάλιστα κύκλο, όπως αυτός των δημοτικών εκλογών.⁸⁹ Άλλωστε όπου ο νομοθέτης επιθυμούσε το κώλυμα να ισχύει μόνο για το δήμο, όπου οι υπηρεσίες αυτές έχουν την έδρα τους το όριζε ρητά, όπως στην περίπτωση στ', της παρ. 1 του ν. 3852/ 2010 και στην παρ. 8 του άρθρου 29 του ν. 3463/ 2006.

προβλέπονται στην παράγραφο 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους εξακολουθούν να ισχύουν (άρθρο 14, παρ. 7 του ν. 3852/ 2010).

87 ΣτΕ 452/ 1988

88 Άρθρο 32 ν. 4257/ 2014, βλ. ΣτΕ 1437/ 2008 και γν ΝΣΚ 29/ 2012, 342/ 2010 και 379/ 2004

89 Πρβλ. ΑΕΔ 7/ 2000 και Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης 87/ 2011.

Εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά και εφόσον προβλέπεται στον οικείο οργανισμό, στην παράγραφο αυτή εμπίπτουν και οι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου υπάλληλοι των φορέων αυτών.

Οι ασκούντες καθήκοντα προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης θα πρέπει να έχουν επιλεγεί και τοποθετηθεί, σύμφωνα με την οικεία διαδικασία, σε οργανική θέση. Η άσκηση καθηκόντων αναπληρωτή, συνεπεία κωλύματος ή απουσίας του επιλεγέντος προϊσταμένου, δεν καθιερώνει αντίστοιχο κώλυμα.⁹⁰ Εάν, όμως, έχει κενωθεί η σχετική θέση και μέχρι την επιλογή νέου προϊσταμένου, έγινε ανάθεση άσκησης καθηκόντων αναπληρωτή προϊσταμένου, εφόσον τυχόν, συντρέξει το χρονικό διάστημα των δεκαοχτώ μηνών από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών, τότε υφίσταται κώλυμα, δοθέντος ότι υπηρετείται ο λόγος θέσπισης της αντίστοιχης απαγορευτικής διάταξης.⁹¹ Για την πλήρωση των προϋποθέσεων του κωλύματος αυτού οι αρμοδιότητες της οργανικής θέσης προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης πρέπει να ασκούνται εντός των διοικητικών ορίων, του δήμου στον οποίο θέτουν υποψηφιότητα, ανεξαρτήτως της φύσης του χαρακτήρα και του εύρους των ασκούμενων καθηκόντων.⁹²

Η διάταξη αυτή έχει άμεση εφαρμογή μόνο στην περίπτωση της συνήθους οργανώσεως των δημοσίων υπηρεσιών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπου υπάρχουν γενικές διευθύνσεις, ως ανώτατες ιεραρχικά οργανικές μονάδες, κάθε δε γενική διεύθυνση περιλαμβάνει μια ή περισσότερες οργανικές μονάδες επιπέδου διεύθυνσης.⁹³

Στο κώλυμα αυτό δεν υπάγονται⁹⁴ οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,⁹⁵ καθώς και οι διευθυντές τμημάτων, μονάδων, κλινικών και εργαστηρίων ιατρικής υπηρεσίας του ΕΣΥ.⁹⁶ Εμπίπτουν, όμως, οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης και οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων Εκπαίδευσης⁹⁷, καθώς και οι Διευθυντές Ιατροί που προϊστανται της Ιατρικής Υπηρεσίας⁹⁸ και των Κέντρων Υγείας. Επίσης, εμπίπτει ο υπεύθυνος συντονιστής επιστημονικής λειτουργίας Κέντρου Υγείας⁹⁹

Δεδομένου δε ότι ο νομοθέτης, περιορίζει το ασυμβίβαστο μόνον στους προϊσταμένους Διευθύνσεων και Γενικών Διευθύνσεων και δεν το επεκτείνει σε όλες τις οργανικές μονάδες, η ρύθμιση αποτελεί θεμιτό περιορισμό του δικαιώματος του εκλέγεσθαι εν όψει, μάλιστα, και της ουδετερότητας της διοικήσεως και της βασικής αρχής του ανόθευτου της λαϊκής βουλήσεως που διέπει το εκλογικό δίκαιο (άρθρα 52 και 102 παρ. 2 Συν).¹⁰⁰

Σημειώνεται, ότι οι Διευθυντές και Γενικοί Διευθυντές των δήμων υπάγονται στο κώλυμα της παρ. 1β του ν. 3852/ 2010, όπως αυτό αναλύθηκε ανωτέρω.

90 Άρθρο 87, παρ. 1 ΥΚ (Υπαλληλικός Κώδικας, κυρωτ. ν. 3528/ 2007, Α' 26)

91 Η προστασία του δημοσίου συμφέροντος από τον ψυχολογικό επηρεασμό που είναι δυνατόν να ασκήσουν στο εκλογικό σώμα λόγω της θέσης που κατέχουν στο Δήμο, καθώς και η αποφυγή της προπαρασκευής με τον τρόπο αυτό της σταδιοδρομίας τους ως δημοτικών αρχόντων.

92 ΣτΕ 610/ 2009, 3096/ 2008 και Γν ΝΣΚ 255/ 2008

93 ΑΕΔ 6/ 2005

94 Σημειώνεται ότι τα Γραφεία Εκπαίδευσης καταργήθηκαν με το άρθρο 32 του ν. 4027/ 2011 (Α' 233)

95 Γν ΝΣΚ 588/ 2006 και ΣτΕ 2336/ 2008

96 Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. Υ4α/ 95485/ 06/ 7.8.2006 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

97 Γν ΝΣΚ 299/ 2000 και 588/ 2006

98 Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. Υ4α/ 95485/ 06/ 7.8.2006 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

99 ΣτΕ 4112/ 2009

100 ΣτΕ 610/ 2009

Τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα, εφόσον είχαν κατά νόμιμο τρόπο απαλλαγή από τα καθήκοντά τους, με τη τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 86, παρ. 6 του Υπαλληλικού Κώδικα, **πριν τις 17 Νοεμβρίου 2012.**

Τα κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου μπορούν να ανευρεθούν στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.¹⁰¹

Οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και οι ΑΕ οι οποίες ανήκουν στο Δημόσιο μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, www.ypes.gr.

viii. Διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης ή δεν έχουν εκλεγεί στα ανωτέρω αξιώματα, στους δήμους, στους οποίους έχουν την έδρα τους τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, μέσα στο δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών¹⁰².

Ως πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου δεν μπορεί να νοηθεί ο αντιπρόεδρος, εκ μόνου του λόγου ότι αναπληρώνει τον πρόεδρο όταν ο τελευταίος απουσιάζει ή κωλύεται, χωρίς να ασκεί προς τούτο επιρροή ή συχνότητα με την οποία αυτός αναπλήρωνε τον πρόεδρο.¹⁰³

Ως διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων επιχειρήσεων ή των άλλων ως άνω επιχειρήσεων νοούνται τα μονοπρόσωπα όργανα, τα οποία διοικούν, κατά το νόμο, το νομικό πρόσωπο ή την επιχείρηση, δηλαδή τα πρόσωπα, που έχουν το δικαίωμα για τα αναφερόμενα στη διοίκηση του νομικού προσώπου ή της επιχείρησης θέματα να αποφασίζουν μόνα τους εντός του πλαισίου των νομίμων ή καταστατικών αρμοδιοτήτων τους, περιλαμβανομένων και όσων τους έχουν μεταβιβασθεί βάσει του νόμου ή του καταστατικού από άλλο όργανο του νομικού προσώπου ή της επιχείρησης. Εξάλλου, για το νομικό χαρακτηρισμό του οργάνου ως διοικητή, υποδιοικητή, διευθύνοντος ή εντεταλμένου συμβούλου σημασία έχει όχι η ονομασία του ως τέτοιου από το νόμο ή τις καταστατικές διατάξεις, αλλά οι αρμοδιότητες, που από τον νόμο ή τις καταστατικές διατάξεις του έχουν απονεμηθεί. Ωστόσο, για να ασκεί ένα όργανο του νομικού προσώπου καθήκοντα διευθύνοντος ή εντεταλμένου συμβούλου ή υποδιοικητή αυτού, πρέπει οι εν λόγω θέσεις να προβλέπονται από το νόμο ή το καταστατικό του νομικού αυτού προσώπου με συγκεκριμένο καθορισμό των καθηκόντων, που ασκούν τα κατέχοντα τις θέσεις αυτές μονοπρόσωπα όργανα.¹⁰⁴

Τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα, εφόσον είχαν κατά νόμιμο τρόπο απαλλαγή από τα καθήκοντά τους, με τη τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 86, παρ. 6 του Υπαλληλικού Κώδικα, **πριν τις 17 Νοεμβρίου 2012.**

Εξ άλλου, δεν υπάγονται στις επιχειρήσεις, την διοίκηση των οποίων ορίζει το Δημόσιο, κατά την έννοια της διάταξης, επιχειρήσεις που έχουν νομίμως συσταθεί από ιδιώτες, κατά τις πάγιες διατάξεις της εμπορικής νομοθεσίας, έστω και αν, συγκυριακά, το Δημόσιο κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών τους, αλλά μόνον επιχειρήσεις, των οποίων την πλειοψηφία των μετοχών και, κατ' ακολουθία, την αυτοδύναμη δυνατότητα εκλογής διοικήσεως και προέδρου διοικητικού συμβουλίου, κατέχει το Δημόσιο εκ του νόμου ή κατά ρητό ορισμό του καταστατικού της επιχείρησης, δεδομένου ότι μόνον στην περίπτωση αυτή μπορεί με

¹⁰¹ <http://www.ydmed.gov.gr/?p=4749>, Σημειώνεται ότι για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 14 του ν. 3852/ 2010 τα κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου καθώς και οι επιχειρήσεις νοούνται και αυτές που είναι εκτός του δημοσίου τομέα.

¹⁰² Άρθρο 24, παρ. 1 του ν 4257/ 2014

¹⁰³ ΑΕΔ 12/ 2004

¹⁰⁴ ΑΕΔ 7/ 2008

βεβαιότητα να συναχθεί συνειδητή επιλογή του Δημοσίου να ελέγχει την επιχείρηση και μάλιστα με ορισμένη χρονική διάρκεια η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου τα όργανα διοικήσεως της να έχουν την δυνατότητα να οικοδομήσουν πολιτική σταδιοδρομία κάνοντας χρήση αθέμιτης επιρροής, δηλαδή των ευχερειών που τους παρέχει η θέση τους.¹⁰⁵

Δημόσια επιχείρηση, κατά την έννοια της προαναφερόμενης διάταξης, είναι εκείνη για την οποία νόμος είτε ιδρυτικός είτε άλλος, ή κανονιστική πράξη, κατ' εξουσιοδότηση νόμου εκδοθείσα, προβλέπει ότι λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και η οποία περαιτέρω, οργανωμένη σε νομικό πρόσωπο, επί του οποίου το κράτος ασκεί αποφασιστική επιρροή, λειτουργεί με κριτήρια επιδίωξης οικονομικού αποτελέσματος, με την έννοια όχι της κερδοσκοπίας, η οποία δεν αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για τη δραστηριότητά της, αλλά της δημιουργίας των οικονομικών δυνατοτήτων για την επίτευξη των παραπάνω αναφερόμενων βασικών σκοπών αυτής, των οποίων η πραγματοποίηση μπορεί να γίνει και με την επιδίωξη μείωσης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών ή αγαθών.¹⁰⁶

2. Επίσης, **δεν μπορούν να εκλεγούν** σε οποιοδήποτε αξίωμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:
- i. **Όσοι έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμά τους**, σύμφωνα με το άρθρο 236, παρ. 1γ του ν. 3852/ 2010 μετά από αμετάκλητη καταδίκη, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί, για κακούργημα ή για τα αδικήματα της παραχάραξης, της κιβδηλείας, της πλαστογραφίας, της ψευδής βεβαίωσης, της δωροδοκίας, της εκβίασης, της κλοπής, της υπεξαίρεσης, της απιστίας, της απάτης, της καταπίεσης, της αιμομιξίας, της μαστροπείας, της σωματεμπορίας, της παράνομης διακίνησης αλλοδαπών και της παράβασης της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και της λαθρεμπορίας, κατά τη δημοτική περίοδο 1.1.2011-31.8.2014. Για τη συνδρομή του κωλύματος αυτού απαιτείται η σχετική καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου να είναι αμετάκλητη, χωρίς να είναι απαραίτητη η έκδοση απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά άρθρο 236 του ν. 3852/ 2010.
 - ii. **Όσοι συνδέονται με το Δήμο όπου επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα, ή τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εξαιρουμένων των Συνδέσμων, με σύμβαση που αφορά α) προμήθεια β) εκτέλεση δημοτικού έργου γ) παροχή υπηρεσιών δ) παραχώρηση δικαιώματος εκμετάλλευσης δημοτικού έργου ή δημοτικής υπηρεσίας, ύψους 5.000 ευρώ και άνω συνολικά ετησίως.** Δηλαδή όσοι έχουν συνάψει σύμβαση της οποίας οι όροι από πλευράς υποχρεώσεων και των δύο μερών δεν έχουν εκπληρωθεί κατά το χρόνο ανακήρυξης του υποψηφίου.

Η σχετική σύμβαση μπορεί να συνιστά τόσο κώλυμα εκλογιμότητας, αν υπήρχε πριν από την εκλογή και κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων, όσο και ασυμβίβαστο, αν εξακολουθεί να υφίσταται και μετά την εκλογή και κατά την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών οπότε και επιφέρει, στην τελευταία αυτή περίπτωση, την αυτοδίκαιη έκπτωση του αιρετού από το αξίωμά του (πρβλ. ΣτΕ 1557/2004, 1902/2002). Επομένως, αν κατά την ημερομηνία ανακηρύξεως των υποψηφίων δεν υπάρχει εκκρεμής σύμβαση μεταξύ του οικείου Ο.Τ.Α., και των ανωτέρω προσώπων, τότε τα πρόσωπα αυτά δεν κωλύονται να ανακηρυχθούν υποψήφιοι και να καταλάβουν αιρετό αξίωμα της τοπικής αυτοδιοίκησης.¹⁰⁷

Ακόμη και επί εγκύρου εγκρίσεως από τον εργοδότη της εκχωρήσεως από τον ανάδοχο σε τρίτο μέρος ή του συνόλου της αναληφθείσης μελέτης τούτο δεν

105 ΑΕΔ 14/ 2004
 106 ΑΕΔ 25/ 2000
 107 ΣτΕ 1534/ 2007

συνεπάγεται μεταβίβαση ολοκλήρου της εργολαβικής σχέσεως, ως πλέγματος δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, και την αποκοπή οιοδήποτε ενοχικού δεσμού μεταξύ εργοδότη και αναδόχου, δεδομένου ότι για τον τελευταίο παραμένει ενεργός ο συμβατικός δεσμός ως προς την ευθύνη του για την εκπλήρωση των από τη σύμβαση και τον νόμο απορреουσών υποχρεώσεων.¹⁰⁸

Ο συμβατικός δεσμός εκτελέσεως των συγκεκριμένων δημοτικών έργων λύεται με την παραλαβή (προσωρινή ή οριστική ή διοικητική)¹⁰⁹

Στο κώλυμα αυτό εμπίπτουν και όσοι έχουν συνάψει με το Δήμο σύμβαση έργου, ως εμπειριεχόμενη στην παροχή υπηρεσιών.¹¹⁰

Αναφορικά με την εφαρμογή του κωλύματος αυτού σημειώνεται ότι το χρηματικό ποσό ανάγεται στο συμβατικό οικονομικό αντικείμενο και δεν σχετίζεται με το καθαρό κέρδος του αντισυμβαλλόμενου¹¹¹, ενώ στο ανωτέρω αποτρεπτικό ποσό δεν περιλαμβάνεται και ο ΦΠΑ.¹¹² Ο χαρακτήρας της σύμβασης ως κύριας, παρεπόμενης ή συμπληρωματικής ή, ακόμη, και αφορώσης αντάλλαγμα νέων υπερβατικών εργασιών δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε έννομη διαφοροποίηση.¹¹³

Επίσης, ο χρόνος καταβολής του συμβατικού τιμήματος είναι νομικά αδιάφορος για την άρση του εκκρεμούς χαρακτήρα της σύμβασης¹¹⁴, ενώ και η υπαναχώρηση του υποψηφίου από τη συμβατική σχέση, κατά άρθρο 389 ΑΚ, δεν αίρει το κρίσιμο κώλυμα.¹¹⁵

- iii. Όσοι είναι Γενικοί Διευθυντές, πρόεδροι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές, εταιρειών, που έχουν συμβληθεί με το Δήμο¹¹⁶, όπου προτίθενται να θέσουν υποψηφιότητα, με σύμβαση που αφορά μόνο προμήθεια, εκτέλεση δημοτικού έργου, παροχή υπηρεσιών, παραχώρηση δικαιώματος εκμετάλλευσης δημοτικού έργου ή δημοτικής υπηρεσίας, ύψους 5.000 ευρώ και άνω συνολικά ετησίως.** Το ίδιο κώλυμα ισχύει και για τους μετόχους και εταίρους κεφαλαιουχικών εταιρειών (δηλ. ΑΕ και ΕΠΕ), εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρίες αυτές υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%)¹¹⁷ του συνολικού κεφαλαίου της εταιρείας, καθώς και για όσους είναι εταίροι προσωπικών εταιρειών (ΟΕ και ΕΕ), καθώς και για κοινοπρακτούντα πρόσωπα.
1. Ως μέλη του διοικητικού συμβουλίου νοούνται τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΑΕ, το οποίο κατά άρθρο 18, παρ. 1 του ν. 2190/ 1920 (Α' 37), εκπροσωπεί δικαστικά και εξώδικα αυτήν.
 2. Με την υπ' αριθμ. 7/ 2010 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κρίθηκε ότι η απαγόρευση αφορά μόνο συναλλαγές με το δήμο και όχι τα νομικά του πρόσωπα
 3. Ως διαχειριστές νοούνται οι τρίτοι (διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι) στους οποίους, είτε απευθείας με διάταξη του καταστατικού, είτε με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΑΕ, ανατίθεται η οργανική εκπροσώπηση αυτής, οι οποίοι θεωρούνται υποκατάστατοι του εν λόγω διοικητικού συμβουλίου και ενεργούν και αυτοί, ως όργανα εκπροσώπησης του νομικού προσώπου της εταιρείας, με συνέπεια ο δεσμός τους με αυτήν να είναι ο ίδιος

108 ΣτΕ 3083/ 2007

109 ΣτΕ 3464/ 2007

110 Η υπ' αριθμ. 19/ 2006 εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών

111 Γν ΝΣΚ 473/ 2000

112 ΣτΕ 1657/ 1995

113 ΣτΕ 3037/ 2000

114 ΣτΕ 1842/ 2006

115 Γν ΝΣΚ 361/ 2001

116 Βλ. άρθρο 14, παρ. 11 του ν. 3852/ 2010

117 Το ποσό της σύμβασης δεν επιμερίζεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του κάθε εταίρου στην εταιρία.

με το δεσμό του διοικητικού συμβουλίου προς την εταιρεία.¹¹⁸ Διαχειριστές νοούνται, επίσης, και οι εταίροι της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, στους οποίους, κατά το άρθρο 16 του ν. 3190/ 1955 (Α' 91), ανήκει, εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, η διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων και η εκπροσώπηση της εταιρείας, όπως, επίσης και ο τρίτος, μη εταίρος, στον οποίο κατά άρθρο 17, παρ. 1 του ν. 3190/ 1955, ανατίθεται η εκπροσώπηση της για ορισμένο ή μη χρόνο.

4. Οι εταίροι και τα μέλη των συμβεβλημένων προσωπικών εταιρειών (ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων), ανεξαρτήτως του ποσοστού συμμετοχής στο εταιρικό κεφάλαιο, ήτοι με μόνη τη συνδρομή της πλήρωσης των προϋποθέσεων της περ. α, της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3852/ 2010.¹¹⁹

iv. Αν Δήμος συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχείρηση που συμβάλλεται, δεν υπάρχει ασυμβίβαστο για τους αντιπροσώπους του Δήμου που μετέχουν στη διοίκηση της επιχείρησης, εφόσον πρόκειται περί δημόσιας ή δημοτικής.

iv. Δεν αποτελούν κώλυμα η ιδιότητα μέλους της διοίκησης και η ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, που συνδέονται με το Δήμο, στον οποίο το μέλος της Διοίκησης ή ο υπάλληλος επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα, με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητας των επιχειρήσεων και των οργανισμών αυτών.

vi. Όσοι θέτουν υποψηφιότητα για αξίωμα στις περιφερειακές εκλογές. Σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας αιρετού του πρώτου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης και του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης αποκλείεται.

Η παράγραφος 12 του άρθρου 14 του Ν. 3852/ 2010 δεν ισχύει για τις δημοτικές εκλογές του Μαΐου 2014 καθόσον έχει μεταβατικό χαρακτήρα και ίσχυε, μόνο, για τις δημοτικές εκλογές του Νοεμβρίου 2010.

4. Ασυμβίβαστα

Για όσους εκλεγούν δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας τα κωλύματα που αναλύθηκαν στην ενότητα 3 αποτελούν ταυτόχρονα και ασυμβίβαστα.¹²⁰

Επιπλέον, οι αιρετοί των δήμων, δεν πρέπει να είναι κατά τη διάρκεια της θητείας τους:

- i. Οφειλέτες, **ανεξαρτήτως ύψους ποσού**, του Δήμου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του ίδιου Δήμου όπου έχουν εκλεγεί, καθώς και των επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και των κοινωφελών επιχειρήσεων αυτών. Αυτοί οφείλουν να εξοφλήσουν¹²¹ την οφειλή τους μέχρι την ημέρα εγκατάστασης των δημοτικών αρχών (δηλαδή, έως την 1.9.2014). Σε διαφορετική περίπτωση, εκπίπτουν από το αξίωμά τους.¹²²
- ii. Όποιοι μεταδημοτεύσουν στη διάρκεια της θητείας τους σε άλλο Δήμο από αυτόν που έχουν εκλεγεί εκπίπτουν του αξιώματός τους.

118 ΑΠ 1215/ 2000

119 ΣτΕ 1401/ 1986 και Γν ΝΣΚ 46/ 2009

120 Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 299/ 2009 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους οι διατάξεις του άρθρου 2, παρ. 14 του ν. 2621/ 1998, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 23, παρ. 2 του ν. 2641/ 1998 (Α' 211), θεωρούνται σιωπηρώς καταργηθείσες μετά την έναρξη ισχύος του ν. 3463/ 2006.

121 Η εξόφληση αυτή μπορεί να γίνει και με διακανονισμό, ο οποίος αίρει το ληξιπρόθεσμο της οφειλής.

122 Άρθρο 15 του ν. 3852/ 2010, βλ. ΣτΕ3525/ 2012, σκ. 4

Αντίθετα, δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η σύναψη σύμβασης αγοράς δημοτικών ακινήτων, εφόσον η εκποίηση έχει γίνει ύστερα από πλειοδοτική δημοπρασία, καθώς και η ιδιότητα μέλους της διοίκησης και η ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, που συνδέονται με το Δήμο με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.

Η ύπαρξη του ασυμβίβαστου και η έκπτωση από το αξίωμα αιρετού διαπιστώνεται με απόφαση από το Διοικητικό Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο οικείος Δήμος, εφόσον υποβληθεί σχετική ένσταση κατά της απόφασης ανακήρυξής του. Κατά της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο χωρεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του ν. 3852/10.¹²³

Σημειώνεται ότι για τους δικηγόρους, τους συμβολαιογράφους και τους καθηγητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένου και του ειδικού διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού, δεν υφίσταται κώλυμα ή ασυμβίβαστο στο να εκλεγούν και να αναλάβουν οποιοδήποτε αξίωμα αιρετού οργάνου στους πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τέλος, επισημαίνεται ότι το άρθρο 16 του ν. 3852/ 2010 καταργήθηκε με το άρθρο 18, του ν. 4111/ 2013 (Α' 18) και επομένως δεν υφίσταται αναστολή της επαγγελματικής δραστηριότητας του δημάρχου. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 4194/ 2013 (Α' 208) η άσκηση του λειτουργήματος του δικηγόρου αναστέλλεται στους δημάρχους, για όσο χρονικό διάστημα έχουν την ιδιότητα αυτή.

123

Βλ. υπ' αριθμ. 1/ 2013 εκλογική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθήνας (Τμήμα 29ο Τριμελές)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ - ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

1. Υποψηφιότητες

Η υποβολή υποψηφιότητας¹²⁴ για το αξίωμα του Δημάρχου, του δημοτικού συμβούλου, του συμβούλου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας γίνεται κατά συνδυασμούς. **Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμού αποκλείονται.**¹²⁵

Κάθε υποψήφιος έχει δικαίωμα να θέσει υποψηφιότητα μόνο για ένα αξίωμα και μόνον σε ένα συνδυασμό.¹²⁶ Για παράδειγμα, δεν μπορεί να είναι συγχρόνως υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος και υποψήφιος σύμβουλος τοπικής κοινότητας.

1.1 Αριθμός Υποψηφίων για εκλογή δημοτικών αρχών

Οι δήμοι διαιρούνται σε εκλογικές περιφέρειες, που αντιστοιχούν στους συνενομένους δήμους και κοινότητες, του άρθρου 1 του ν. 3852/ 2010. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια αντιστοιχεί ορισμένος αριθμός από το συνολικό αριθμό των δημοτικών συμβούλων, ανάλογα με τον πληθυσμό της. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η εκπροσώπηση των τοπικών κοινωνιών στο δημοτικό συμβούλιο.

Ο δήμος στον οποίο δεν επέρχεται καμία μεταβολή με το ν. 3852/2010 αποτελεί μια ενιαία εκλογική περιφέρεια.

Ο αριθμός των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται στην υπ' αριθμ. 14587/ 10.4.2014 (Β' 938) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ανάλογα με τον πληθυσμό της, όπως προκύπτει από την τελευταία απογραφή¹²⁷.

Η ως άνω απόφαση καθορίζει και τον αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου βάσει του πληθυσμού του οικείου Δήμου λαμβάνοντας υπόψη και τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες, όταν οι δήμοι και κοινότητες που συνενώθηκαν υπερβαίνουν τους έξι (6), τότε ο αριθμός των μελών του δημοτικού τους συμβουλίου είναι εκείνος που αντιστοιχεί στην επόμενη πληθυσμιακή κλίμακα, σε σχέση με το συνολικό τους πληθυσμό¹²⁸.

124 Η δήλωση υποψηφιότητας του συνδυασμού αποτελεί σώρευση των δηλώσεων βουλήσεως κάθε προσώπου που περιλαμβάνεται σ' αυτόν, το οποίο με την υπογραφή της γραπτής δηλώσεως του συνδυασμού την αποδέχεται (αναφέρεται στην ΣτΕ 2476 2008, σκ.7)

125 Η εκλογή, κατά συνδυασμούς, των αιρετών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 18, παρ. 1 του ν. 3852/2010, δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, ούτε στις αρχές της καθολικότητας και της ισότητας της ψήφου ή άλλες αρχές που διέπουν την εκλογή αυτή (ΣτΕ 3156/2000). Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι ο οριζόμενος από τις διατάξεις αυτές τρόπος εκλογής κατά συνδυασμούς περιορίζει αλλά δεν αναιρεί το σχετικό δικαίωμα του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, αφού παρέχει στον πολίτη τη δυνατότητα συμμετοχής του στην πολιτική ζωή της χώρας τόσο με τη μορφή της εκλογής του δημάρχου και των δημοτικών συμβούλων, το οποίο δικαίωμα δεν αναιρείται από την έλλειψη δυνατότητας του εκλογέα να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ μεμονωμένου υποψηφίου, όσο και με τη μορφή της δικής του δυνατότητας να θέσει υποψηφιότητα, δημάρχου ή δημοτικού συμβούλου, αφού αυτός που επιθυμεί να υποβάλει υποψηφιότητα και δεν γίνεται δεκτός από κάποιο συνδυασμό μπορεί να καταρτίσει ο ίδιος ελευθέρως συνδυασμό και να ζητήσει την ψήφο των εκλογέων (ΣτΕ 121/ 2004, 545/ 2001, 3160/2000, πρβλ. Α.Ε.Δ. 10/1982, 35/1985) .

126 Άρθρο 18, παρ. 4 και 5 του ν. 3852/2010

127 Άρθρο 30, παρ.1 του ν. 3852/2010

128 Άρθρο 7, παρ. 3 του ν. 3852/2010, οι Δήμοι αυτοί είναι: Αγρινίου, Άργους- Μικηνών, Τρίπολης, Γορτυνίας, Γρεβενών, Ρόδου, Λαγκαδά, Β. Τζουμέρκων, Καστοριάς, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας, Κιλκίς, Σπάρτης, Ελασσόνας, Λέσβου, Λευκάδας, Βόλου, Μεσσηνίας, Πύλης, Τρικαίων, Καλαμπάκας, Δελφών, Χανίων, Χίου.

Κατόπιν των ανωτέρω, οι συνδυασμοί καταρτίζονται ως ακολούθως:

1.1.1 Για Δημοτικό Συμβούλιο

Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει¹²⁹, εκτός του υποψηφίου Δημάρχου, υποψήφιους Δημοτικούς Συμβούλους κατ' ελάχιστο αριθμό ίσο με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας. Παρέχεται δυνατότητα προσαύξησης του αριθμού των υποψηφίων κάθε εκλογικής περιφέρειας μέχρι εκατό τοις εκατό (100%) του αντίστοιχου αριθμού των εδρών.¹³⁰

Επομένως, ο ελάχιστος και ο μέγιστος αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, στον οποίο δεν συμπεριλαμβάνεται ο υποψήφιος Δήμαρχος, κάθε συνδυασμού διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Α) Υποβολή υποψηφιοτήτων για το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου σε Δήμο, ο οποίος αποτελεί ενιαία εκλογική περιφέρεια

Δήμοι (πληθυσμός)	Ελάχιστος Αριθμός Υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων	Μέγιστος Αριθμός Υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων
Έως και 2.000	13	26
2.001-5.000	17	34
5.001-10.000	21	42
10.001-30.000	27	54
30.001-60.000	33	66
60.001-100.000	41	82
100.001- 150.000	45	90
150.001-	49	98

Β) Υποβολή υποψηφιοτήτων για το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου σε Δήμο με εκλογικές περιφέρειες

Στους Δήμους, που διαιρούνται σε διακριτές εκλογικές περιφέρειες, ο ελάχιστος και ο μέγιστος αριθμός υποψηφίων δημοτικών συμβούλων των εδρών της καθεμίας εκλογικής περιφέρειας βάσει της υπ' αριθμ. 14587/ 10.4.2014 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, διαμορφώνεται ως εξής:

129 Άρθρο 18, παρ. 2 του ν. 3852/2010

130 Άρθρο 24, παρ. 4 του ν. 4257/ 2014

Έδρες εκλογικής περιφέρειας	Ελάχιστος Αριθμός Υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων	Μέγιστος Αριθμός Υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων
Μονοεδρική ¹³¹	1	3 ¹³²
Αναλογούσες κατά εκλογικές περιφέρειες έδρες	Ίσος με τις αναλογούσες κατά εκλογικές περιφέρειες έδρες	Αυξανόμενος έως 100% του αριθμού των εδρών της εκλογικής περιφέρειας

Επισημαίνεται ότι ένας συνδυασμός έχει δικαίωμα να μη δηλώσει υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες. Στην περίπτωση αυτή, για να είναι νόμιμη η δήλωση του συνδυασμού, απαιτείται να περιλαμβάνονται υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι τουλάχιστον στο 1/2 του συνόλου των εκλογικών περιφερειών, στις οποίες ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.¹³³

1.1.2 Για συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων

Σε κάθε δημοτική κοινότητα οποιουδήποτε Δήμου και ανεξαρτήτως του πληθυσμού της ή του εάν αποτελεί έδρα αυτού, συγκροτείται συμβούλιο δημοτικής κοινότητας.

Επισημαίνεται ότι με την υπ' αριθμ. ΓΠ- 206/ 21.3.2014 (Β' 718) απόφαση του Προέδρου της ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Β' 718) κυρώθηκαν τα αποτελέσματα του de facto πληθυσμού της απογραφής Πληθυσμού- Κατοικιών 2011 για τις δημοτικές κοινότητες του άρθρου 2, παρ. 4 του ν. 3852/ 200 και με την υπ' αριθμ. ΓΠ- 213/ 21.3.2014 (Β' 731) όμοια απόφαση κατανεμήθηκε αναλογικά ο λοιπός πληθυσμός των αυτών δημοτικών κοινοτήτων, λόγω ελλειψών στοιχείων του τόπου εγκατάστασής του.

Επομένως, στους Δήμους που περιλαμβάνουν δημοτικές κοινότητες ο συνδυασμός περιλαμβάνει και αριθμό υποψηφίων συμβούλων δημοτικής κοινότητας ίσο με τον αριθμό των μελών του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας με δυνατότητα προσαύξησης κατά έναν.¹³⁴ Σημειώνεται ότι ο συνδυασμός είναι νόμιμος ακόμα και όταν ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων κάθε δημοτικής κοινότητας είναι ίσος με τα 3/5 του αριθμού των μελών του συμβουλίου της.¹³⁵

Συγκεκριμένα:

Δημοτικές Κοινότητες (πληθυσμός)	Συμβούλιο	Ελάχιστος αριθμός υποψηφίων συμβούλων δημοτικής κοινότητας	Μέγιστος αριθμός υποψηφίων συμβούλων δημοτικής κοινότητας
Έως 10000	5μελές	3	6
10001-50000	11μελές	7	12
50001 και άνω	15μελές	9	16

131 Δηλαδή οι εκλογικές περιφέρειες που διαθέτουν μία (1) έδρα

132 Άρθρο 18, παρ. 2 περ. β του ν. 3852/2010

133 Άρθρο 19, παρ. 2α, του ν. 3852/2010, βλ. ΣτΕ 3067/ 2011, σκ. 7

134 Άρθρο 18, παρ. 2γ του ν. 3852/2010

135 Άρθρο 19, παρ. 2β του ν. 3852/2010

Επισημαίνεται ότι δεν απαιτείται ο συνδυασμός να υποβάλει υποψηφιότητες στο σύνολο των δημοτικών κοινοτήτων, αλλά για να είναι νόμιμη η δήλωση του συνδυασμού αρκεί να περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι σύμβουλοι για το 1/3 του συνόλου των δημοτικών κοινοτήτων του Δήμου,¹³⁶ και εφόσον ο αριθμός των ανακηρυσσόμενων υποψηφίων συμβούλων σε κάθε μία από τις δημοτικές αυτές κοινότητες είναι τουλάχιστον ίσος με τα 3/5 του αριθμού των μελών του συμβουλίου της. .

1.1.3 Για συμβούλια τοπικής κοινότητας- Εκπροσώπους τοπικής κοινότητας.

Σε κάθε δήμο που περιλαμβάνει μία ή περισσότερες τοπικές κοινότητες και ανάλογα με τον πληθυσμό έκαστης αυτών, εκλέγονται κατά περίπτωση είτε εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας είτε τριμελές συμβούλιο αυτής. Ειδικότερα:

α) Σε κάθε τοπική κοινότητα με πληθυσμό μέχρι 300 κατοίκους, εκλέγεται ένας εκπρόσωπος αυτής. Στην περίπτωση αυτή κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλαμβάνει έως δύο υποψηφίους εκπροσώπους για κάθε τέτοια τοπική κοινότητα.

Η δήλωση του συνδυασμού είναι ωστόσο νόμιμη ακόμη και εάν δεν περιλαμβάνει υποψήφιο εκπρόσωπο τοπικής κοινότητας.

β) Σε κάθε τοπική κοινότητα με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων εκλέγεται τριμελές συμβούλιο αυτής. Στην περίπτωση αυτή κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλαμβάνει από έναν έως και τέσσερις υποψηφίους συμβούλους για κάθε τοπική κοινότητα. Η δήλωση του συνδυασμού είναι ωστόσο νόμιμη εάν περιλαμβάνονται σ' αυτήν υποψήφιοι σύμβουλοι για το 1/3 τουλάχιστον των τοπικών κοινοτήτων που εκλέγουν τριμελή συμβούλια και εφόσον υπάρχει τουλάχιστον ένας υποψήφιος. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της.

Π.χ., σε δήμο όπου υπάρχει μόνο μία τοπική κοινότητα με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων, δεν είναι απαραίτητη για τη νομιμότητα του συνδυασμού η ύπαρξη υποψηφίου συμβούλου αυτής. Σε δήμους με δύο έως και τέσσερις τοπικές κοινότητες με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων, αρκεί να ανακηρυχτεί έστω ένας υποψήφιος σε μία από αυτές.

1.2 Ποσόστωση υποψηφίων από κάθε φύλο.¹³⁷

Κάθε συνδυασμός πρέπει να συμπεριλάβει στο ψηφοδέλτιό του υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους και συμβούλους δημοτικής ή τοπικής κοινότητας από κάθε φύλο (άνδρες – γυναίκες) σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το ένα τρίτο (1/3) **του συνολικού αριθμού των μελών** του δημοτικού συμβουλίου ή των συμβουλίων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.¹³⁸

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της.

Ενόψει αυτών, από τις διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 3 και 19 παρ. 6 του ν. 3852/2010, συνάγεται ότι κρίσιμο χρονικό σημείο, κατά το οποίο κρίνεται το παραδεκτό της δήλωσης κατάρτισης συνδυασμού από την άποψη της συμμετοχής σε αυτόν του νόμιμου αριθμού

136 Άρθρο 19, παρ. 2β του ν. 3852/2010 Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της.

137 Άρθρο 33, παρ. 2 του ν. 4255/ 2014 (Α' 89)

138 Αν μετά την ανακήρυξη και τη συμμετοχή του συνδυασμού στις εκλογές, ακυρωθεί η ανακήρυξη υποψηφίου ή η εκλογή συμβούλου και έτσι ελαττωθεί το νόμιμο ποσοστό υποψηφίων ή συμβούλων από τα δύο φύλα, η δήλωση κατάρτισης του συνδυασμού δεν καθίσταται απαράδεκτη (ΣΤΕ 3353/ 2004).

γυναικών υποψηφίων είναι το χρονικό σημείο ανακήρυξης του συνδυασμού αυτού από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο.¹³⁹

Η ποσόστωση από κάθε φύλο στον αριθμό των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων υπολογίζεται στο συνολικό αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου, και όχι στον συνολικό αριθμό των υποψηφίων του συνδυασμού. Στην περίπτωση, και μόνο, κατά την οποία κάποιος συνδυασμός είτε δεν δηλώσει υποψηφίους σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες του δήμου, κατά άρθρο 19, παρ. 2α του ν. 3852/ 2010, είτε δηλώσει μικρότερο αριθμό και μέσα στο επιτρεπόμενο όριο με αποτέλεσμα οι υποψήφιοι να είναι λιγότεροι από τον αριθμό των μελών του οικείου συμβουλίου, τότε η ποσόστωση από κάθε φύλο υπολογίζεται επί του αριθμού των υποψηφίων που περιλαμβάνονται στη γραπτή δήλωση του συνδυασμού.

Ακολουθως, τα διοικητικά δικαστήρια όταν ελέγχουν παρεμπιπτόντως την πράξη ανακήρυξης συνδυασμού για το λόγο ότι ο συνδυασμός αυτός ανακηρύχθηκε, κατά παράβαση της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 19 παρ. 6 του ν. 3852/2010, περιλαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, μικρότερο από το νόμιμο αριθμό γυναικών υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, αν διαπιστώσουν την παράβαση αυτή, ακυρώνουν την προσβαλλόμενη πράξη χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί ότι η νομική αυτή πλημμέλεια «είναι δυνατόν να ασκήσει επιρροή στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα» κατά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 259 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΕτΚ Α', φ. 97), το οποίο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της παράβασης της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 3852/2010. Και τούτο διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, το εξαιρετικά δυσάποδεικτο γεγονός της δυνατότητας επιρροής της νομικής αυτής πλημμέλειας στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα θα καθιστούσε απρόσφορο το θετικό μέτρο της ποσόστωσης υπέρ των γυναικών που θεσπίζει η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 18 παρ. 3 του ν. 3852/2010, κατ' εφαρμογή του άρθρου 116 παρ. 2 του Συντάγματος, και εξαιρετικά δυσχερή την επίτευξη του επιδιωκόμενου συνταγματικού σκοπού της θεμελίωσης μιας πραγματικής ισότητας των δύο φύλων κατά την πρόσβαση στα αιρετά αξιώματα του δημοτικού συμβούλου και του τοπικού συμβούλου.¹⁴⁰

Ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων από κάθε φύλο κάθε συνδυασμού που αντιστοιχεί στο 1/3 υπολογίζεται ως εξής:

- Υπολογίζουμε πρώτα το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των **μελών του** δημοτικού συμβουλίου, και όχι του αριθμού των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων του συνδυασμού.

Ο πίνακας που ακολουθεί μας δίνει το 1/3 που αντιστοιχεί για τον υπολογισμό της ποσόστωσης στα Δημοτικά Συμβούλια. Έτσι έχουμε:

Αριθμός μελών Δημοτικού Συμβουλίου	1/3 για τον υπολογισμό της ποσόστωσης
13	4
17	6
21	7
27	9
33	11
37	12
41	14
45	15
49	16

¹³⁹ Πρβλ. ΣτΕ 3237/2007 7μ., 897/2010 7μ. κ.ά.

¹⁴⁰ ΣτΕ 2123/ 2011, σκ.6 και Δ. Πρωτ. Ηρακλείου 49/ 2011

Επισημαίνεται ότι σε δήμους με εκλογικές περιφέρειες ο συνδυασμός μπορεί να κατανήμει σε όποια εκλογική του περιφέρεια επιθυμεί, τον αριθμό των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων που αντιστοιχούν στην ποσόστωση του συγκεκριμένου δημοτικού συμβουλίου.

- Με τον ίδιο τρόπο υπολογίζουμε στη συνέχεια, το ένα τρίτο (1/3) που αντιστοιχεί, ανά κατηγορία, στο συνολικό αριθμό των μελών των συμβούλων των δημοτικών κοινοτήτων στο επίπεδο όλου του δήμου, και, κατόπιν, στο συνολικό αριθμό των μελών των συμβουλίων των τοπικών κοινοτήτων, στο επίπεδο όλου του δήμου, στις οποίες ο συνδυασμός υποβάλλει υποψηφίους. **Στον υπολογισμό της ποσόστωσης στις τοπικές κοινότητες δεν υπολογίζονται οι εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων**

Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων, που αντιστοιχεί στην ποσόστωση, δεν είναι απαραίτητο να δηλωθεί σε κάθε συμβούλιο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Σε έναν δήμο που έχει 17μελές δημοτικό συμβούλιο, δύο 5μελείς δημοτικές κοινότητες, μία 11μελή δημοτική κοινότητα και δύο 3μελείς τοπικές κοινότητες, στην περίπτωση που ο συνδυασμός δηλώσει ισάριθμους υποψηφίους, αναφορικά με την ποσόστωση από κάθε φύλο, ο συνδυασμός πρέπει να δηλώσει 6 υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους από κάθε φύλο, 7 υποψηφίους συμβούλους από κάθε φύλο σε όλες τις δημοτικές κοινότητες, 2 υποψηφίους συμβούλους από κάθε φύλο στις δύο τοπικές κοινότητες.

		Αριθμός υποψηφίων βάσει της ποσόστωσης
Δημοτικό συμβούλιο	17μελές	6
Δημοτικές κοινότητες	5μελείς	7
	5μελείς	
	11μελής	
Τοπικές κοινότητες	3μελείς	2
	3μελείς	

Επιστούμε την προσοχή σας στα ακόλουθα:

Σε περίπτωση κατά την οποία, συνδυασμός δεν δηλώσει υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους στο σύνολο των εκλογικών περιφερειών, τότε η ποσόστωση των δύο φύλων υπολογίζεται επί του αριθμού **των υποψηφίων** δημοτικών συμβούλων, όπως αυτοί περιλαμβάνονται στη γραπτή δήλωση του συνδυασμού.

Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση κατά την οποία, συνδυασμός δηλώσει υποψηφίους συμβούλους σε αριθμό ίσο με τα 3/5 των μελών του συμβουλίου των δημοτικών κοινοτήτων ή ίσο με το 1/3 των μελών του συμβουλίου των τοπικών κοινοτήτων. Δηλαδή η ποσόστωση των δύο φύλων υπολογίζεται επί του αριθμού **των υποψηφίων** συμβούλων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, όπως αυτοί περιλαμβάνονται στη γραπτή δήλωση του συνδυασμού.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Συνεχίζοντας το προηγούμενο παράδειγμα, σε δήμο που έχει 17μελές δημοτικό συμβούλιο, εάν ο συνδυασμός δηλώσει 11 υποψηφίους για δημοτικό συμβούλιο, στις δύο 5μελείς δημοτικές κοινότητες δηλώσει από τρεις υποψηφίους, στην 11μελή δημοτική κοινότητα 7 υποψηφίους και στις δύο 3μελείς τοπικές κοινότητες δηλώσει έναν και δύο υποψηφίους, αντίστοιχα, τότε, στην περίπτωση αυτή, ο συνδυασμός για να είναι νόμιμος και να

ανακηρυχθεί θα πρέπει να δηλώσει 4 υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους από κάθε φύλο, τέσσερεις υποψήφιους συμβούλους από κάθε φύλο στο σύνολο των δημοτικών κοινοτήτων, και έναν σύμβουλο από κάθε φύλο στο σύνολο των δύο τοπικών κοινοτήτων.

		Αριθμός υποψηφίων βάσει της ποσόστωσης, υπολογισμένος στο σύνολο του αριθμού των μελών του συμβουλίου	Αριθμός υποψηφίων, στη γραπτή δήλωση του συνδυασμού	Αριθμός υποψηφίων βάσει της ποσόστωσης, υπολογισμένος στον αριθμό των υποψηφίων
Δημοτικό συμβούλιο	17μελές	6	11	4
Δημοτικές κοινότητες	5μελείς		3	
	5μελείς	7	3	4
	11μελής		7	
Τοπικές κοινότητες	3μελείς	1	1	1
	3μελείς	1	2	

2. Κατάρτιση συνδυασμών

2.1 Κατάρτιση Συνδυασμών Δήμων

Ο συνδυασμός καταρτίζεται με **γραπτή δήλωση** που την υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Επομένως, δεν απαιτείται ο συνδυασμός να έχει καταστατικό λειτουργίας του για να λάβει μέρος στις δημοτικές εκλογές.

Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται:

- Το όνομα και το τυχόν έμβλημα του συνδυασμού, το οποίο εκτός από μία σύντομη περιγραφή μπορεί και να απεικονίζεται.
- Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου Δημάρχου, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψήφιου Δημάρχου.
- Κατά εκλογική περιφέρεια σε αλφαβητική σειρά, τα επώνυμα, τα κύρια ονόματα και τα πατρώνυμα των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων με αλφαβητική σειρά επωνύμων. Παραπλεύρως και εντός παρενθέσεως σημειώνεται η εκλογική περιφέρεια στην οποία είναι υποψήφιοι.

Διευκρινίζεται ότι, αν στη δήλωση του συνδυασμού καθώς και στο ψηφοδέλτιο δεν αναγράφεται καμία ένδειξη για υποψήφιο δήμαρχο, ως υποψήφιος δήμαρχος θεωρείται ο πρώτος υποψήφιος του συνδυασμού.¹⁴¹

Για τις υποψήφιες δημοτικές συμβούλους μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρώτο επώνυμο είτε το πατρικό (ακολουθούμενο από το πατρώνυμο) είτε του συζύγου (ακολουθούμενο από το όνομα του συζύγου) ανεξαρτήτως του επωνύμου με το οποίο βρίσκονται εγγεγραμμένες στην οικογενειακή τους μερίδα.¹⁴²

¹⁴¹ Άρθρο 19, παρ. 1 του Ν. 3852/2010

¹⁴² Άρθρο 19, παρ. 4 του Ν. 3852/2010

Σε ό,τι αφορά τα ονόματα των υποψηφίων, επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί πέραν του κυρίου ονόματος του υποψηφίου και υποκοριστικό¹⁴³ αυτού, καθότι είναι δυνατό με αυτό να είναι ευρύτερα γνωστός ο υποψήφιος. Στην περίπτωση αυτή το υποκοριστικό ακολουθεί το κύριο όνομα και τίθεται μέσα σε παρένθεση.¹⁴⁴

2.1.1 Κατάρτιση συνδυασμών δήμων με δημοτικές κοινότητες

Στους δήμους κάτω των 100.000 κατοίκων που αποτελούνται από δημοτικές κοινότητες, μετά τα επώνυμα και τα ονόματα του υποψήφιου Δημάρχου και των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, αναγράφεται κατά αλφαβητική σειρά το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων μελών του κάθε συμβουλίου δημοτικής κοινότητας, η οποία αναφέρεται κατά αλφαβητική ή αριθμητική σειρά.¹⁴⁵ Επισημαίνεται ότι για τις δημοτικές κοινότητες (πρώην δημοτικά διαμερίσματα) του πρώην Δήμου Πατρέων είναι νόμιμη η αναφορά της δημοτικής κοινότητας είτε αριθμητικά, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 15150/ 2014 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών είτε αλφαβητικά σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 289/ 1994 προεδρικό διάταγμα.

2.1.2 Κατάρτιση συνδυασμών δήμων με τοπικές κοινότητες

Στους δήμους που αποτελούνται από τοπικές κοινότητες, μετά τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα του υποψήφιου Δημάρχου, των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων και των υποψηφίων συμβούλων των δημοτικών κοινοτήτων αναγράφεται πρώτα η ονομασία της τοπικής κοινότητας κατά αλφαβητική σειρά και κάτω από αυτήν αναγράφονται κατά αλφαβητική σειρά το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο, των υποψηφίων συμβούλων της τοπικής κοινότητας ή των υποψηφίων εκπροσώπων τοπικής κοινότητας με αλφαβητική σειρά επίσης.¹⁴⁶

Τονίζεται ότι δεν είναι δυνατή κατάρτιση συνδυασμού μόνο για δημοτική ή τοπική κοινότητα, χωρίς να περιλαμβάνει και υποψήφιο Δήμαρχο και υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους,

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Έμβλημα Συνδυασμού
Όνομα συνδυασμού
Επώνυμο, όνομα και πατρώνυμο υποψήφιου Δημάρχου (υποψήφιος Δήμαρχος)
Εκλογική Περιφέρεια Κοσμά
..... (υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι, κατ' αλφαβητική σειρά)

143 Επισημαίνεται ότι δεν επιτρέπεται προσωνύμιο, παρατσούκλι ή η αναφορά στην επαγγελματική ιδιότητα του υποψηφίου, βλ. Διοικ. Πρωτ. Χαλκίδας 33/ 2011

144 Άρθρο 19, παρ. 4 του Ν. 3852/2010

145 Άρθρο 19, παρ. 1δ του ν. 3852/2010

146 Άρθρο 19, παρ. 1δ του ν. 3852/2010

Εκλογική Περιφέρεια Λεωνιδίου
..... (υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι, κατ' αλφαβητική σειρά)
Εκλογική Περιφέρεια Τυρού
..... (υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι, κατ' αλφαβητική σειρά)
Δημοτική Κοινότητα Λεωνιδίου
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της δημοτικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Αγίου Βασιλείου
... (υποψήφιοι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Βλησιδιάς
... (υποψήφιοι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Κοσμά
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Κουνουπιάς
... (υποψήφιοι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Μαρίου
... (υποψήφιοι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Παλαιοχωρίου
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Πελετών
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Πέρα Μελάνων
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Πηγαδίου
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Πλατανακίου
... (υποψήφιοι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Πουλίθρων
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Πραγματευτή
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Σαπουνακαϊκών
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Τσιταλίων
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)
Τοπική Κοινότητα Τυρού
... (υποψήφιοι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας, κατ' αλφαβητική σειρά)

2.2 Δικαιολογητικά για τη Δήλωση Συνδυασμού

Η δήλωση συντάσσεται ατελώς σε απλό φύλλο χάρτου, που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν, και επισυνάπτονται τα εξής δικαιολογητικά για κάθε έναν υποψήφιο¹⁴⁷:

- Για τους Έλληνες πολίτες:
- α) **Πιστοποιητικό εγγραφής** στο δημοτολόγιο του δήμου που είναι υποψήφιοι,

¹⁴⁷ Άρθρο 19, παρ. 3 του ν. 3852/2010

β) **Υπεύθυνη δήλωση**¹⁴⁸ του υποψήφιου, με την οποία θα δηλώνεται ότι¹⁴⁹: α) δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, β) δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 14 του ν. 3852/ 2010¹⁵⁰ και γ) αποδέχεται την υποψηφιότητά του.¹⁵¹

γ) **Αποδεικτικό είσπραξης ΔΟΥ**, από το οποίο θα προκύπτει ότι ο υποψήφιος Δήμαρχος έχει καταθέσει το ποσό των 100 ευρώ και ο κάθε υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος ή σύμβουλος δημοτικής κοινότητας της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3852/ 2010, το ποσό των 50 ευρώ.

Οι υποψήφιοι σύμβουλοι δημοτικής κοινότητας των παρ. 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3852/2010, καθώς και οι σύμβουλοι ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας δεν υποχρεούνται σε κατάθεση οποιουδήποτε ποσού.

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 33, παρ. 1 του ν. 4255/ 2014 έχει καταργηθεί η υποβολή **υπεύθυνης δήλωσης**, προκειμένου για τον υποψήφιο σύμβουλο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, ότι είναι κάτοικος της περιφέρειας της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, στην οποία είναι υποψήφιος.

Στις ανωτέρω υπεύθυνες δηλώσεις δεν απαιτείται το γνήσιο της υπογραφής, εφόσον τούτο δεν προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, ως εκ τούτου οι ανωτέρω υπεύθυνες δηλώσεις δεν υπάγονται στις γενικές προβλέψεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.¹⁵²

➤ Για τους πολίτες των λοιπών 27 κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης:¹⁵³

α) **Βεβαίωση εγγραφής** (πιστοποιητικό) στον ειδικό εκλογικό κατάλογο πολιτών Ευρωπαϊκής Ένωσης του δήμου όπου είναι εγγεγραμμένοι, και στον οποίο θέτουν υποψηφιότητα.

β) **Αποδεικτικό είσπραξης ΔΟΥ**, από το οποίο θα προκύπτει ότι ο κάθε υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος ή σύμβουλος δημοτικής κοινότητας της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 3852/ 2010, έχει καταθέσει το ποσό των 50 ευρώ.

Οι υποψήφιοι σύμβουλοι δημοτικής κοινότητας, των παρ. 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3852/2010 καθώς και οι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας δεν υποχρεούνται σε κατάθεση οποιουδήποτε ποσού.

γ) **Υπεύθυνη δήλωση**¹⁵⁴, με την οποία θα δηλώνουν¹⁵⁵:

- την ιθαγένεια και τη διεύθυνση κατοικίας τους στην ελληνική επικράτεια
- τον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας ή περιφέρειας ή εκλογικού διαμερίσματος, όπου ήταν εγγεγραμμένοι τελευταία στο κράτος μέλος καταγωγής τους
- ότι δεν έχουν στερηθεί κανένα πολιτικό τους δικαίωμα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής
- ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό τους τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 14 του ν. 3852/ 2010
- ότι αποδέχεται την υποψηφιότητά του.¹⁵⁶
- ότι στο κράτος- μέλος καταγωγής τους δεν εξέπασαν του δικαιώματος του εκλέγεσθαι

148 Σύμφωνα με το άρθρο 22, παρ. 6 του ν. 1599/ 1986 (Α' 75), όπως ισχύει, όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Σε περίπτωση ανάκλησης της υπεύθυνης δήλωσής του εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 227 του Ποινικού Κώδικα. Η υπεύθυνη δήλωση, μετά τη σχετική πράξη νομοθετικού περιεχομένου (ΦΕΚ 288 Α' /21-12-2001), συντάσσεται σε απλό φύλλο χαρτιού και διατίθεται δωρεάν

149 Στο Παράρτημα παρατίθεται συμπληρωμένο υπόδειγμα της υπεύθυνης δήλωσης

150 Άρθρο 19 παρ. 3β ν. 3852/2010

151 Άρθρο 19, παρ. 7 του ν. 3852/ 2010

152 Υπ' αριθμ. 59700/ 16.0.2010 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών

153 Άρθρο 3, παρ. 12 του πδ 133/ 1997

154 Βλ. υποσημείωση υπ' αριθμ. 148

155 Στο Παράρτημα παρατίθεται συμπληρωμένο υπόδειγμα της υπεύθυνης δήλωσης

156 Άρθρο 19, παρ. 7 του ν. 3852/ 2010

- ότι δεν είναι υποψήφιοι για τις δημοτικές εκλογές στην Ελλάδα σε άλλο δήμο ούτε σε άλλο συνδυασμό του ίδιου δήμου
- ότι δεν έχουν ανάλογη ιδιότητα σε άλλα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία επιφέρει το ασυμβίβαστο για τους Έλληνες πολίτες
- την ημερομηνία, μετά από την οποία είναι υπήκοοι ενός κράτους- μέλους

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 33, παρ. 1 του ν. 4255/ 2014 έχει καταργηθεί η υποβολή **υπεύθυνης δήλωσης**, προκειμένου για τον υποψήφιο σύμβουλο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, ότι είναι κάτοικος της περιφέρειας της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, στην οποία είναι υποψήφιος.

δ) **Επικυρωμένο¹⁵⁷ φωτοαντίγραφο ισχύοντος αποδεικτικού ταυτότητας** (αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου).

Στις ανωτέρω υπεύθυνες δηλώσεις δεν απαιτείται το γνήσιο της υπογραφής, εφόσον τούτο δεν προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, ως εκ τούτου οι ανωτέρω υπεύθυνες δηλώσεις δεν υπάγονται στις γενικές προβλέψεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.¹⁵⁸

Επισημαίνεται ότι, εάν δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις που αφορούν στη νόμιμη κατάρτιση του συνδυασμού και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη.¹⁵⁹

2.3 Υποβολή δήλωσης κατάρτισης Συνδυασμού

Η δήλωση του συνδυασμού καταρτίζεται γραπτώς και υποβάλλεται στον Πρόεδρο των Πρωτοδικών

Η υποβολή της δήλωσης στον Πρόεδρο των Πρωτοδικών γίνεται είτε με:

- **επίδοση** από δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία του υποψήφιου Δημάρχου ή των υποψηφίων συμβούλων που την υποβάλλουν ή ενός εκλογέα δημότη είτε με
- **παράδοση με απόδειξη** από τον υποψήφιο Δήμαρχο ή τους υποψηφίους συμβούλους.

Η επίδοση ή η παράδοση πραγματοποιείται είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας, δηλαδή το αργότερο μέχρι και την 12^η ώρα βραδινή της **27^{ης} Απριλίου 2014.**¹⁶⁰

2.4 Συμπληρωματική δήλωση συνδυασμού

Συμπλήρωση του συνδυασμού επιτρέπεται να γίνει μόνο μέχρι τη λήξη της 20ήμερης προθεσμίας που απαιτείται για την επίδοση ή παράδοση της δήλωσης του συνδυασμού στο αρμόδιο δικαστήριο, δηλ. μέχρι και την και την 12^η ώρα βραδινή της **27^{ης} Απριλίου 2014**, και μόνο προκειμένου να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό υποψηφίων συμβούλων. Στην περίπτωση αυτή η συμπληρωματική δήλωση υποβάλλεται μόνο

¹⁵⁷ Βλ. αριθμ.381/2002 Γν ΝΣΚ, σύμφωνα με την οποία οι υπηρεσίες μπορούν να παράγουν φωτοαντίγραφο του διαβατηρίου που τους προσκομίζει ο ενδιαφερόμενος, θέτοντας το επικυρωμένο στον οικείο φάκελο της υπόθεσης, ως απαιτούμενο από το νόμο δικαιολογητικό για την έκδοση διοικητικής πράξης, χωρίς τη δυνατότητα το επικυρωθέν φωτοαντίγραφο να το παραλάβει ο ενδιαφερόμενος και να το προσκομίσει για κάποια άλλη νόμιμη χρήση

¹⁵⁸ Υπ' αριθμ. 59700/ 16.0.2010 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών

¹⁵⁹ Άρθρο 19, παρ. 6 του Ν. 3852/2010

¹⁶⁰ Άρθρο 19, παρ. 7 του Ν. 3852/2010.

από τον **υποψήφιο Δήμαρχο**¹⁶¹ ή με επίδοση από δικαστική επιμελητή, μετά από παραγγελία του υποψήφιου δημάρχου. Επισυνάπτονται, δε, σε αυτή τα στοιχεία που αναγράφονται στην ενότητα 2.2, καθώς και γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται.

2.5 Παραίτηση – θάνατος υποψηφίου δημάρχου

Μετά την 27^η Απριλίου 2014 η δήλωση του συνδυασμού επιτρέπεται να συμπληρωθεί μόνο στην περίπτωση παραίτησης¹⁶² ή θανάτου υποψηφίου Δημάρχου, η θέση του οποίου καταλαμβάνεται είτε:

- α) από νέο υποψήφιο είτε
- β) από έναν από τους υποψήφιους συμβούλους.¹⁶³

Στην περίπτωση αυτή η συμπληρωματική δήλωση καταρτίζεται γραπτώς από την πλειοψηφία τουλάχιστον των υποψηφίων και επιδίδεται με απόδειξη στον Πρόεδρο των Πρωτοδικών μέχρι την 12η βραδινή της 16ης Μαΐου 2014.

Η δήλωση συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην ενότητα 2.2. Επισυνάπτεται επιπλέον και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται.

Αν δεν έγινε αντικατάσταση, τη θέση του Δημάρχου καταλαμβάνει ο δημοτικός σύμβουλος του συνδυασμού που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.

Στην περίπτωση παραίτησης ή ανακήρυξης του ως υποψηφίου Δημάρχου κατά την προηγούμενη περίπτωση ή **αποβιώσαντος** υποψηφίου δημοτικού συμβούλου, υποψηφίου συμβούλου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπροσώπου τοπικής κοινότητας, τη θέση στον συνδυασμό μπορεί να καταλάβει νέος υποψήφιος. Στις περιπτώσεις αυτές η δήλωση επιδίδεται μόνο από τον **υποψήφιο Δήμαρχο, ακόμα και μετά την 27η Απριλίου 2014**. Επισυνάπτονται, δε, σε αυτήν τα στοιχεία που αναγράφονται στις αμέσως προηγούμενες ενότητες 2.2 ή 2.4, καθώς και γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται.

Επισημαίνονται, δε, τα κατωτέρω: 1) Η παραίτηση υποψηφίου δημοτικού συμβούλου και συμβούλου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας νοείται τόσο για τον μετά την ανακήρυξή του χρόνο (3η Μαΐου 2014) και μέχρι την όγδοη ημέρα πριν τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας (11^η Μαΐου), όσο και για το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της κατάθεσης της δήλωσης του συνδυασμού (27η Απριλίου 2014) και μέχρι την ανακήρυξη αυτού (3η Μαΐου 2014), σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 7 του ν. 3852/ 2010. Στην τελευταία περίπτωση, αν και τυπικά πρόκειται περί ανάκλησης της δήλωσης υποψηφιότητας κάποιου, εντούτοις έχει ισοδύναμο αποτέλεσμα με την παραίτηση, δοθέντος ότι στις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 3852/ 2010 δεν ορίζεται η δήλωση υποψηφιότητας ως ανέκκλητη.

2) Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 21, παρ. 4 του ν. 3852/ 2010, η οποία εφαρμόζεται αδιακρίτως για κάθε μορφή παραίτησης, μη εξαιρούμενης και της ανάκλησης της υποψηφιότητας πριν από την ανακήρυξη των υποψηφίων (3η Μαΐου 2014), η μη συμπλήρωση του συνδυασμού με νέο υποψήφιο δεν αποτελεί λόγο μη ανακήρυξής του, ακόμα και αν ο συνδυασμός δεν διαθέτει το ελάχιστο ποσοστό των υποψηφίων και από τα δύο φύλα και τον ελάχιστο για την ανακήρυξη αριθμό υποψηφίων που απαιτούν οι οικείες διατάξεις.

Στις παραπάνω περιπτώσεις παραίτησης ή ανάκληση της υποψηφιότητας των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων και συμβούλων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας η υποβολή της συμπληρωματικής δήλωσης μπορεί να γίνει μέχρι και την προηγούμενη ημέρα της ψηφοφορίας, αφού δεν προβλέπεται προθεσμία για την υποβολή της (17η Μαΐου 2014). Η δήλωση συμπλήρωσης υποβάλλεται μόνο από τον υποψήφιο Δήμαρχο και επισυνάπτονται, σε

161 Άρθρο 19, παρ. 7 του Ν. 3852/2010

162 Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωση που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την όγδοη ημέρα πριν τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, δηλ. την 30η Οκτωβρίου 2010 (άρθρο 21, απρ. 1 του ν. 3852/ 2010).

163 Άρθρα 21 παρ. 2, του Ν. 3852/ 2010.

αυτή τα στοιχεία που αναγράφονται στο άρθρο 19, παρ. 3 του ν. 3852/ 2010, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον αντικαταστάτη υποψήφιο.¹⁶⁴

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις η υποβολή της συμπληρωματικής δήλωσης μπορεί να γίνει μέχρι και τη δεύτερη ημέρα πριν τη ψηφοφορία, αφού δεν προβλέπεται προθεσμία για την υποβολή της. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον αντικαταστάτη υποψήφιο, όχι όμως πέραν της 12 βραδινής της 17ης Μαΐου 2014.

Επισημαίνεται ότι συνδυασμός που λόγω παραίτησης ή θανάτου υποψηφίων του, για τους οποίους δεν δηλώθηκε αντικαταστάτης περιέχει αριθμό υποψηφίων δημοτικών συμβούλων ή συμβούλων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας¹⁶⁵:

- μικρότερο από το ελάχιστο όριο της ποσόστωσης και από τα δύο φύλα, όπως αναλύεται στην ενότητα 1.2,
- μικρότερο αριθμό υποψηφίων δημοτικών συμβούλων από τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας
- μικρότερο αριθμό υποψηφίων συμβούλων δημοτικής κοινότητας από τα τρία πέμπτα (3/5) του αριθμού των μελών του συμβουλίου
- κανέναν υποψήφιο σύμβουλο για τοπική κοινότητα

θεωρείται νόμιμος και ανακηρύσσεται από το Πρωτοδικείο.

164 ΣτΕ 3237/ 2001

165 Άρθρο 21, παρ. 4 του Ν. 3852/ 2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 18, παρ .10δ του ν. 3870/ 2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ

1. Ανακήρυξη

Από το άρθρο 20 του ν. 3852/2010 συνάγεται ότι η ανακήρυξη των υποψήφιων συνδυασμών έχει ανατεθεί στα πολιτικά δικαστήρια, ως αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 4 του Συντάγματος, και οι αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, που ανακηρύσσουν τους υποψήφιους συνδυασμούς, έχουν τον χαρακτήρα διοικητικών πράξεων.¹⁶⁶

Η ανακήρυξη των συνδυασμών των υποψηφίων για τις δημοτικές εκλογές της 18^{ης} Μαΐου 2014 γίνεται από το Πρωτοδικείο, στο οποίο υποβλήθηκαν οι δηλώσεις των συνδυασμών, τη δεκάτη πέμπτη ημέρα πριν από την ψηφοφορία, δηλαδή μέχρι την 12^η ώρα βραδινή της **3ης Μαΐου 2014**.

Για την ανακήρυξη των συνδυασμών το οικείο Πρωτοδικείο εξετάζει:

- Το εμπρόθεσμο της υποβολής της δήλωσης, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων αντικατάστασης παραιτηθέντων ή αποβιωσάντων υποψηφίων
- Τον προβλεπόμενο από τις οικείες διατάξεις **ελάχιστο** αριθμό υποψηφίων, καθώς και το **μέγιστο** αριθμό αυτών εντός του ορίου της προσαύξησης
- Το υποχρεωτικό ποσοστό των υποψηφίων συμβούλων που προβλέπεται από κάθε φύλο.
- Εάν το έμβλημα που χρησιμοποιεί ο συνδυασμός εμπίπτει στις απαγορεύσεις του νόμου¹⁶⁷
- Τον ορθό τρόπο αναγραφής (αλφαβητική σειρά) των ονομάτων των υποψηφίων
- Την πληρότητα των δικαιολογητικών που επισυνάπτονται στη δήλωση.

Ο προτεινόμενος συνδυασμός είναι νόμιμος, εφόσον:

- Έχει συνταχθεί κατά τον τρόπο που περιγράφεται στις Παραγράφους 2.1. και 2.2. ανωτέρω¹⁶⁸
- Έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα
- Περιλαμβάνει υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους για το ένα δεύτερο (1/2) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών
- Ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας για τους οποίους ο συνδυασμός δηλώνει υποψηφίους
- Περιλαμβάνονται υποψήφιοι σύμβουλοι για το ένα τρίτο (1/3) του συνόλου των δημοτικών κοινοτήτων
- Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων κάθε δημοτικής κοινότητας είναι τουλάχιστον ίσος με τα τρία πέμπτα (3/5) του αριθμού των μελών του συμβουλίου
- Περιλαμβάνονται υποψήφιοι σύμβουλοι για το ένα τρίτο (1/3) του συνόλου των τοπικών κοινοτήτων που έχουν πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και εκλέγουν τριμελή συμβούλια
- Περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα υποψήφιο σε τριμελές συμβούλιο τοπικής κοινότητας

¹⁶⁶ ΣτΕ 2123/ 2011

¹⁶⁷ Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα σύμβολο θρησκευτικής λατρείας, ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργάνωσης, φωτογραφία προσώπου, που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό, έμβλημα κράτους, που ίσχυε παλαιότερα ή ισχύει ακόμη, καθώς και σύμβολα ή εμβλήματα του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου 1967 ή φωτογραφιών προσώπων που έχουν καταδικαστεί για τη συμμετοχή τους σε αυτό (άρθρο 19 παρ. 5 ν. 3852/2010).

¹⁶⁸ Άρθρο 19, παρ. 6 του ν. 3852/ 2010

- Πληρούνται η ποσόστωση των υποψηφίων από τα δύο φύλα, με την επιφύλαξη της παραίτησης ή θανάτου υποψηφίων, για τους οποίους δεν δηλώθηκε αντικατάσταση.

Νόμιμος είναι ο συνδυασμός ακόμα και αν δεν περιλαμβάνει υποψήφιο εκπρόσωπο τοπικής κοινότητας.

2. Κοινοποίηση

Τα αρμόδια Πρωτοδικεία οφείλουν να κοινοποιήσουν αμέσως τις αποφάσεις ανακήρυξης των συνδυασμών στους οικείους Περιφερειάρχες.

Οι Περιφερειάρχες πρέπει να θεωρήσουν και να στείλουν αμέσως σε κάθε Δήμο πίνακα των συνδυασμών που έχουν ανακηρυχθεί, προκειμένου να περιληφθούν στο πρόγραμμα εκλογής.

Σε περίπτωση αντικατάστασης υποψηφίων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν μετά την 3η Μαΐου 2014, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται παραπάνω, το αρμόδιο Πρωτοδικείο κοινοποιεί αμέσως τη μεταβολή αυτή στον Αντιπεριφερειάρχη του νομού, και αυτός στον οικείο Δήμο για την έκδοση και δημοσίευση συμπληρωματικού προγράμματος εκλογής.

Οι Περιφερειάρχες οφείλουν να γνωστοποιήσουν άμεσα στο Υπουργείο Εσωτερικών, με τηλεομοιοτυπία (fax), το όνομα κάθε συνδυασμού που έχει ανακηρυχθεί, καθώς και το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο όλων των υποψηφίων Δημάρχων του νομού τους.

3. Δικαιώματα του συνδυασμού

Κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα¹⁶⁹ να διορίσει έναν αντιπρόσωπο και δύο αναπληρωτές του σε κάθε εκλογικό τμήμα, με γραπτή δήλωση του υποψήφιου Δημάρχου.

Επίσης, κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίζει πληρεξούσιο με συμβολαιογραφική δήλωση του υποψήφιου Δημάρχου. Ο πληρεξούσιος αυτός ενεργεί για λογαριασμό του συνδυασμού, σύμφωνα με το νόμο, οτιδήποτε μπορεί να ενεργήσει ο υποψήφιος Δήμαρχος κατά τη διεξαγωγή της εκλογής.

Δεν μπορούν να διοριστούν αντιπρόσωποι, αναπληρωτές ή πληρεξούσιοι συνδυασμών:

- ο δήμαρχος
- οι δημοτικοί σύμβουλοι
- οι σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας
- όποιοι δεν έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν
- όσοι δεν μπορούν να εκλεγούν¹⁷⁰ εκτός αν παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των συνδυασμών.¹⁷¹

Οι υποψήφιοι, οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών και οι αναπληρωτές τους έχουν δικαίωμα να είναι παρόντες κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας της εκλογής, ώσπου να σφραγιστούν οι σάκοι, και να υποβάλλουν κάθε είδους παρατηρήσεις και ενστάσεις.

169 Άρθρο 22 ν.3852/2010.

170 βλ. ενότητα 3. Κωλύματα εκλογιμότητας.

171 Άρθρο 14, παρ 7 ν. 3852/2010

4. Υποχρεώσεις υπηρεσιών

Α. Δήμοι

Με ευθύνη των Δημάρχων την 26^η και 27^η Απριλίου 2014 και μέχρι την 24^η ώρα, τα δημαρχεία και τα καταστήματα θα είναι ανοικτά για την απρόσκοπτη χορήγηση των απαραίτητων δικαιολογητικών προς όλους τους υποψηφίους, καθώς και το Σάββατο 17 και Κυριακή 18 Μαΐου 2014, και Σάββατο 24 και Κυριακή 25 Μαΐου 2014, για τις, τυχόν, επαναληπτικές¹⁷².

Καλούνται, επίσης, να διευκολύνουν κατά το δυνατόν τους υποψηφίους κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες:

- Το Σάββατο 10 Μαΐου 2014, κατά την οποία μπορεί να υποβληθεί παραίτηση υποψηφίου (άρθρο 21, παρ. 1 του ν. 3852/2010)
- Την Παρασκευή 16 Μαΐου 2014, ημερομηνία κατά την οποία λήγει η προθεσμία δήλωσης αντικατάστασης παραιτηθέντος ή αποβιώσαντος υποψηφίου Δημάρχου (άρθρο 21, παρ. 2 του ν. 3852/2010).
- Την Παρασκευή 23 Μαΐου 2014, κατά την οποία λήγει η προθεσμία επίδοσης στο Πρωτοδικείο της δήλωσης νέου υποψηφίου Δημάρχου, σε αντικατάσταση αυτού που παραιτήθηκε ή απεβίωσε (άρθρο 35, παρ. 4 και άρθρο 141, παρ. 4 του ν. 3852/2010)

Β. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις – Πρωτοδικεία - ΔΟΥ

Οι Γενικοί Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της Χώρας οφείλουν να μεριμνήσουν, ώστε τα Πρωτοδικεία της περιφέρειάς τους να παραμείνουν ανοικτά από το πρωί μέχρι την 24^η ώρα κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες:

1. Κυριακή 27 Απριλίου 2014, κατά την οποία λήγει η προθεσμία των είκοσι ημερών πριν από την ψηφοφορία για την επίδοση στον Πρόεδρο του αρμόδιου Πρωτοδικείου της ΔΗΛΩΣΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ (άρθρο 19, παρ. 7 του ν. 3852/2010)
2. Σάββατο 3 Μαΐου 2014, κατά την οποία ενεργείται η ΑΝΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ από το Πρωτοδικείο (με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, άρθρο 20, παρ. 1 του ν. 3852/2010)
3. Σάββατο 10 Μαΐου 2014, κατά την οποία μπορεί να υποβληθεί παραίτηση υποψηφίου (άρθρο 21, παρ. 1 του ν. 3852/2010)
4. Πέμπτη 22 Μαΐου 2014, κατά την οποία λήγει η προθεσμία επίδοσης στο αρμόδιο δικαστήριο της, τυχόν, δήλωσης παραίτησης από την υποψηφιότητα σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας (άρθρο 35, παρ. 1 του ν. 3852/2010)
5. Παρασκευή 23 Μαΐου 2014, κατά την οποία λήγει η προθεσμία επίδοσης στο Πρωτοδικείο της δήλωσης νέου υποψηφίου Δημάρχου, σε αντικατάσταση αυτού που παραιτήθηκε ή απεβίωσε (άρθρο 35, παρ. 4 του ν. 3852/2010)

Καλούνται, επίσης, να διευκολύνουν κατά το δυνατόν τους υποψηφίους κατά την Παρασκευή 16 Μαΐου 2013, ημερομηνία κατά την οποία λήγει η προθεσμία δήλωσης αντικατάστασης παραιτηθέντος ή αποβιώσαντος υποψηφίου Δημάρχου)

Τέλος, οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ) της έδρας των Πρωτοδικείων θα πρέπει να παραμείνουν ανοικτές το Σάββατο 26 και τη Κυριακή 27 Απριλίου 2014, την Παρασκευή 16 Μαΐου 2014 και την Παρασκευή 23 Μαΐου 2014 μέχρι την 24^η ώρα.

172

Βλ. υπ' αριθμ. 56204/ 1.10.2010 έγγραφο Δ/νσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ

1. Γενικά

Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί. Έχουν σχήμα ορθογώνιο και εκτυπώνονται με φροντίδα και ευθύνη των συνδυασμών. Τα τυπογραφικά στοιχεία των ψηφοδελτίων πρέπει να είναι σε μαύρη απόχρωση. Η γραμματοσειρά, η απόσταση μεταξύ των ονομάτων και το βάρος του ψηφοδελτίου δεν ορίζονται και συνεπώς εναπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια του συνδυασμού.

Σύμφωνα με το άρθρο 43 του ΚΔΚ οι συνδυασμοί **οφείλουν** να τυπώσουν τα ψηφοδέλτια και να παραδώσουν με απόδειξη στο δήμαρχο, οκτώ (8) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ψηφοφορία, ψηφοδέλτια σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειάς τους. Σε, τυχόν, επαναληπτικές εκλογές, οι συμμετέχοντες συνδυασμοί παραδίδουν ίσο αριθμό ψηφοδελτίων.

2. Περιεχόμενο Ψηφοδελτίων

Σε όλα τα ψηφοδέλτια υποψηφίων συνδυασμών σημειώνονται στο επάνω μέρος το έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης.

Επισημαίνονται, τα ακόλουθα, όπως ορίζονται στην **υπ' αριθμ. 10930/ 13.3.2014 (Β' 646) (ΑΔΑ: ΒΙΞΠΝ-Γ07)** απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών:

- Σε **Δήμους** που αποτελούν **ενιαία εκλογική περιφέρεια και δεν αποτελούνται από δημοτικές ή τοπικές κοινότητες (πχ Δήμος Νέας Σμύρνης)** κάθε συνδυασμός εκτυπώνει **ψηφοδέλτιο**, το οποίο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία:
 1. Το τυχόν έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης
 2. το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο του υποψηφίου Δημάρχου με τη σχετική ένδειξη
 3. Στη συνέχεια και εντός παρένθεσης τη φράση «Μέχρι τρεις (3) σταυρούς»
 4. τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων με αλφαβητική σειρά.

Σημειώνεται ότι το επώνυμο, όνομα και πατρώνυμο δεν μπορεί να εμφανίζεται συντετμημένο.¹⁷³

- Σε **Δήμους** που αποτελούν **ενιαία εκλογική περιφέρεια**, και αποτελούνται από δημοτικές ή τοπικές κοινότητες (πχ Δήμος Βόρειας Κυνουρίας, Νομού Αρκαδίας), κάθε συνδυασμός εκτυπώνει **ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα**. Το ψηφοδέλτιο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία:
 1. Το τυχόν έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης
 2. Το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο του υποψηφίου Δημάρχου με τη σχετική ένδειξη
 3. Στη συνέχεια τη φράση «Υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι» και εντός παρένθεσης τη φράση «Μέχρι τρεις (3) σταυρούς»

4. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων με αλφαβητική σειρά
5. Τη φράση «Υποψήφιοι δημοτικής κοινότητας», ακολουθούμενη από την ονομασία της δημοτικής κοινότητας και στη συνέχεια εντός παρένθεσης, από τη φράση «Μέχρι δύο σταυρούς». Σε περίπτωση τοπικής κοινότητας, τη φράση «Υποψήφιοι τοπικής κοινότητας/ εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας», ακολουθούμενη από το όνομα της τοπικής κοινότητας και στη συνέχεια εντός παρένθεσης από τη φράση «Μέχρι έναν σταυρό».
6. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα, με αλφαβητική σειρά, των υποψηφίων συμβούλων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή των εκπροσώπων της τοπικής κοινότητας.

Οι υπό στοιχεία 1, 2 και 3 καταγραφές αποτελούν το πρώτο μέρος και οι υπό στοιχεία 4, 5 και 6 καταγραφές αποτελούν το δεύτερο μέρος του ψηφοδελτίου.

- **Σε Δήμους** που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, κάθε συνδυασμός εκτυπώνει **ιδιαιτερο ψηφοδέλτιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα**, το οποίο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία:
 1. Το τυχόν έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης.
 2. Το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο του υποψηφίου Δημάρχου με τη σχετική ένδειξη
 3. στη συνέχεια τη φράση «Υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι» ακολουθούμενη από την ονομασία της εκλογικής περιφέρειας και στη συνέχεια και εντός παρένθεσης τη φράση «Μέχρι τρεις (3) σταυρούς» ή «Μέχρι έναν σταυρό» εάν η εκλογική περιφέρεια εκλέγει μέχρι 3 συμβούλους.
 4. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, με αλφαβητική σειρά, της αντίστοιχης εκλογικής περιφέρειας όπου ανήκει η δημοτική ή τοπική κοινότητα
 5. Στη συνέχεια τη φράση «Υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι λοιπών εκλογικών περιφερειών» ακολουθούμενη από την ένδειξη «Μέχρι έναν (1) σταυρό»
 6. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα, με αλφαβητική σειρά, των υπολοίπων υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, των λοιπών εκλογικών περιφερειών, με παράθεση της εκλογικής περιφέρειας στην οποία είναι υποψήφιοι
 7. Τη φράση «Υποψήφιοι δημοτικής κοινότητας», ακολουθούμενη από την ονομασία της δημοτικής κοινότητας και στη συνέχεια εντός παρένθεσης, από τη φράση «Μέχρι δύο σταυρούς». Σε περίπτωση τοπικής κοινότητας, τη φράση «Υποψήφιοι τοπικής κοινότητας/ εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας», ακολουθούμενη από το όνομα της τοπικής κοινότητας και στη συνέχεια εντός παρένθεσης από τη φράση «Μέχρι έναν σταυρό».
 8. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα, με αλφαβητική σειρά, των υποψηφίων συμβούλων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπροσώπων της τοπικής κοινότητας.

Οι υπό στοιχεία 1, 2, 3 και 4 καταγραφές αποτελούν το πρώτο μέρος, οι υπό στοιχεία 4, 5 και 6 καταγραφές αποτελούν το δεύτερο μέρος, και οι υπό στοιχεία 7 και 8 το τρίτο μέρος του ψηφοδελτίου.

Σημειώνεται ότι σε όσους Δήμους αποτελούνται από δημοτικές ή τοπικές κοινότητες τα ψηφοδέλτια κάθε συνδυασμού θα φέρουν και το προαναφερόμενο τρίτο μέρος, με την σχετική ένδειξη, μόνο στην περίπτωση που έχουν υποψηφίους στην αντίστοιχη δημοτική ή

τοπική κοινότητα. Επισημαίνεται ότι σε όσους δήμους αποτελούνται από εκλογικές περιφέρειες, τα ψηφοδέλτια κάθε συνδυασμού θα φέρουν το πρώτο μέρος του ψηφοδελτίου μόνο εάν ανακηρύξαν υποψηφίους στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια. Σε περίπτωση, επομένως, που δεν έχουν υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους σε μία εκλογική περιφέρεια το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού θα φέρει το δεύτερο μέρος ή/ και το τρίτο μέρος του ψηφοδελτίου, εάν έχει υποψηφίους για τις δημοτικές ή τοπικές κοινότητες, της εν λόγω εκλογικής περιφέρειας.

Σε όσους Δήμους γίνει επαναληπτική ψηφοφορία την 25^η Μαΐου 2014, τα ψηφοδέλτια που θα χρησιμοποιηθούν κατά την εκλογή αυτή θα είναι τα ίδια με τα ψηφοδέλτια που χρησιμοποιήθηκαν την πρώτη Κυριακή, δηλαδή την 18^η Μαΐου 2014.

Επίσης επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η αναγραφή της ονομασίας του Δήμου, στο οποίον ανακηρύσσεται ο συνδυασμός, μετά την αναγραφή του υποψήφιου Δημάρχου δεν αποτελεί λόγω ακυρότητας του ψηφοδελτίου.
- Η παράθεση στο δεύτερο μέρος (στοιχείο 6) σε ψηφοδέλτιο δήμου που αποτελείται από εκλογικές περιφέρειες, μετά το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου, του ονόματος της εκλογικής περιφέρειας (πχ «Φαιάκων») όπου είναι υποψήφιος, και όχι όλης της φράσης «Εκλογική Περιφέρεια Φαιάκων», δεν αποτελεί λόγω ακυρότητας του ψηφοδελτίου

3. Σταυρός προτίμησης

Ο εκλογέας εκφράζεται υπέρ των υποψηφίων με σταυρό προτίμησης, ο οποίος σημειώνεται παραπλευρώς του ονόματος του υποψηφίου. Ο σταυρός σημειώνεται με στυλό μαύρης ή μπλε απόχρωσης δίπλα στο ονοματεπώνυμο του κάθε υποψηφίου είτε δεξιά είτε αριστερά. Σταυρός προτίμησης που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο θεωρείται ότι δεν είναι εγγεγραμμένος¹⁷⁴ και η εγκυρότητα του ψηφοδελτίου ελέγχεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 3852/ 2010.

Στον υποψήφιο Δήμαρχο δεν σημειώνεται σταυρός προτίμησης, εάν όμως τεθεί σταυρός το ψηφοδέλτιο δεν ακυρώνεται για το λόγο αυτό.

Κατά την επαναληπτική ψηφοφορία δεν τίθεται σταυρός προτίμησης, αφού αυτή διεξάγεται ανάμεσα μόνο στους υποψηφίους Δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Η ύπαρξη όμως σταυρού προτίμησης σε ψηφοδέλτιο δεν συνεπάγεται την ακυρότητα αυτού.

3.1 Σταυροί προτίμησης σε Δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια

Στους δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του **σε έναν ή δύο ή τρεις** υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους, δηλαδή μπορεί να βάλει μέχρι τρεις σταυρούς προτίμησης.

Αν σε ένα ψηφοδέλτιο σημειωθούν περισσότεροι από τους προβλεπόμενους σταυροί προτίμησης, το ψηφοδέλτιο είναι έγκυρο και λογίζεται υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται όμως υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.¹⁷⁵

174 Ο τρόπος, όμως, γραφής του σταυρού που μπορεί να οφείλεται στη σπουδή, την ηλικία, την ελαττωμένη όραση του ψηφοφόρου ή το μέσο που χρησιμοποίησε, δηλαδή, σταυροί έντονοι, άτονοι, κακότεχνοι, μεγαλύτεροι ή μικρότεροι συνήθως δεν συνεπάγονται ακυρότητα της ψήφου. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο ανώμαλος σχηματισμός του σταυρού είναι στην ουσιαστική εκτίμηση του δικαστηρίου αν αποτελεί ή όχι διακριτικό γνώρισμα που παραβιάζει το απόρρητο της ψηφοφορίας (ΑΕΔ 25, 26/1999).

175 Άρθρο 27, παρ. 4, ν. 3852/ 2010

3.2 Σταυροί προτίμησης σε Δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες

Στους δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του:

1.α. σε **έναν** υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο, όταν η εκλογική του περιφέρεια είναι μονοεδρική, διεδρική ή τριεδρική
β. σε **έναν** ή **δύο** ή **τρεις** υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους όταν η εκλογική του περιφέρεια έχει περισσότερες από τρεις έδρες ή/και

2. σε **έναν** υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο **από όλες τις άλλες εκλογικές** περιφέρειες του οικείου δήμου.

Δηλαδή, ο εκλογέας μπορεί να θέσει έναν ή περισσότερους σταυρούς προτίμησης, ανάλογα με τις έδρες της εκλογικής του περιφέρειας, σε υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο της εκλογικής περιφέρειας, στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένος, και **έναν** σταυρό προτίμησης σε υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο όλων των άλλων εκλογικών περιφερειών.

Αν σε ένα ψηφοδέλτιο σημειωθούν σε κάποιο μέρος του περισσότεροι από τους κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενους σταυροί προτίμησης, το ψηφοδέλτιο είναι έγκυρο και λογίζεται υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης για τους υποψηφίους του μέρους αυτού.¹⁷⁶

3.3 Σταυροί προτίμησης σε υποψηφίους συμβούλους δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και εκπροσώπους τοπικής κοινότητας.

Επίσης, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του σε **έναν ή δύο** υποψηφίους του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας και σε **έναν** υποψήφιο σύμβουλο ή εκπρόσωπο της τοπικής κοινότητας.

176 Άρθρο 27, παρ. 4, ν. 3852

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Γενικά

Οι έδρες του δημοτικού συμβουλίου κατανέμονται στον επιτυχόντα συνδυασμό, σε αυτόν, δηλαδή, που έλαβε την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων του Δήμου, και στους επιλαχόντες συνδυασμούς. Σε αυτή την περίπτωση, ο επιτυχών συνδυασμός λαμβάνει τα 3/5 του συνολικού αριθμού των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, αν το ποσοστό του είναι μέχρι 60%, ενώ τα υπόλοιπα δύο πέμπτα των εδρών κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών. Σε περίπτωση που ο επιτυχών συνδυασμός λάβει ποσοστό ψήφων μεγαλύτερο του 60% των εγκύρων ψηφοδελτίων, οι έδρες κατανέμονται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών, μη κωλυμένου του επιτυχόντος να λάβει έδρες περισσότερες από τα 3/5 του συνολικού αριθμού των εδρών. Αν κανένας συνδυασμός δεν λάβει την απόλυτη πλειοψηφία, η εκλογή επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή ανάμεσα στους υποψηφίους Δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Σε αυτή την περίπτωση, οι μισές έδρες κατανέμονται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών βάσει του αποτελέσματος της πρώτης εκλογής, ενώ οι υπόλοιπες έδρες κατανέμονται μεταξύ των δύο μετεχόντων στην επαναληπτική εκλογή συνδυασμών, έτσι ώστε ο επιτυχών συνδυασμός να λάβει, οπωσδήποτε, τα τρία πέμπτα (3/5) του συνολικού αριθμού των εδρών του δημοτικού συμβουλίου.

Επισημαίνεται ότι έδρα λαμβάνει και ο συνδυασμός με τα μεγαλύτερα αξιοσημείωτα υπόλοιπα ψήφων και όχι, μόνο, αυτός που έχει λάβει αριθμό ψήφων ίσο με το εκλογικό μέτρο. Με το δικαιότερο αυτό τρόπο επιτυγχάνεται η εκπροσώπηση συνδυασμών που έλαβαν ικανό αριθμό ψήφων σε εκλογικές περιφέρειες, αλλά στο σύνολο του δήμου δεν μπόρεσαν να λάβουν το εκλογικό μέτρο.

Σημειώνεται ότι η κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου στον επιτυχόντα και επιλαχόντες συνδυασμούς γίνεται με τον ίδιο τρόπο σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια και σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες. Ακολουθώντας, στους δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες θα ακολουθήσει η διαδικασία κατανομής των εδρών του δημοτικού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια.